Lp.	**Część dokumentu do którego odnosi się uwaga lub wniosek**	**Treść uwagi lub wniosku**	**Sposób rozpatrzenia uwagi / wniosku**
1.		W trosce o rozwój terenów zieleni w Radomiu. W nawiązaniu do dostępnej literatury – Radom często przytaczano jako przykład miasta o niskim wskaźniku zieleni urządzonej na mieszkańca – zwracając przy tym uwagę na niezbyt bogate w przyrodnicze formacje otoczenie. Problem poprawy tego stanu był także istotnym elementem opracowań specjalistycznych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują dwa, wykonane jako studia do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Radomia, uchwalonego w 1994 r. – ostatniego planu obejmującego cały obszar administracyjny miasta . Są to: 1. Publikacja autorstwa Zofii Stała pt. „Zasady określania przyrodniczych predyspozycji struktury przestrzennej miast (na przykładzie Radomia") sporządzony w cyklu opracowań „Ekosystem miejski" w Instytucie Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Warszawie w 1988 r. 2. „Opracowanie klimatyczne" wykonane w 1993 r. pod kierunkiem prof. Janiny Lewińskiej w Instytucie Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Krakowie na zlecenie Prezydenta Miasta Radomia Wojciecha Gęsiaka . Próbę oceny realizacji zaleceń wynikających z	**Uwaga uwzględniona, ale nie wymaga zmiany zapisu:** W celu zapewnienia optymalnego w miarę możliwości, zrównoważonego rozwoju miasta z uwzględnieniem aspektu przyrodniczego jest tworzone nowe Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego z którym PRTZ jest spójny. W trakcie prac nad delimitacją systemu przyrodniczego i terenów zieleni urządzonej w projekcie nowego Studium wykorzystano publikacje autorstwa Z. Stali i J. Lewińskiej, w szczególności rzeźbę terenu i warunki klimatyczne. Program nie ma jednak tak szerokiego spektrum (zakresu) jak nowy dokument studium i dotyczy określonego przedziału czasowego. Zadania ujęte w tym dokumencie dotyczą przede wszystkim terenów, którymi dysponuje gmina lub szczególnie istotne z uwagi na potrzebę kontynuacji pewnych przedsięwzięć (powiększenie parków).Ale z pewnością można powiedzieć, że zacytowana przez Panią sentencja, będzie naszym mottem. A monografia Pani autorstwa jest dla nas cennym materiałem do poszerzania horyzontów oraz inspiracją do działania na rzecz miasta jako EKOSYSTEMU, ale przede wszystkim, mieszkańców.

		w/w elaboratów, będących w posiadaniu (jak sądzę) obecnej Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Radomiu zawarłam w cytowanej monografii na str. 499-517. Szczególnej uwadze polecam schemat na str. 508, traktujący o ważnej roli ciągów komunikacyjnych miasta jako korytarzy nawietrzania - dla polepszenia cyrkulacji powietrza, w tym przede wszystkim rozpraszania śródmiejskiego smogu (ważne przedłużenia: ul. Kelles-Krauza w kierunku wschodnim, z pozostawieniem także szerokiego niezabudowanego pasa wzdłuż Potoku Północnego oraz budowa obwodnicy dzielnicy śródmiejskiej północnym skrajem osiedla Południe – z włączeniem do ul. Grzecznarowskiego – naturalny spływ doliną Potoku Malczewskiego utrudnia wysoki nasyp kolejowy). Oba zalecenia są nadal możliwe do zrealizowania, choć może budową ulic o skromniejszych przekrojach. Jako podsumowanie przytoczę słynny cytat prof. Zygmunta Skibniewskiego: „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego są de facto jedyną dziedziną, której trzeba przypisać cechy determinizmu". W nawiązaniu do powyższego uważam za celowe wykorzystanie w pracach nad kształtowaniem terenów zieleni w Radomiu wymienione opracowania.	
2.1.		Odchudzenie/klarowność dokumentu – część informacyjna (gatunki itp.) Jako załączniki.	**Uwaga nieuwzględniona:** Zamierzonym zabiegiem autorów było umieszczenie w treści projektu PRTZ tabel jako kluczowych z realizacyjnego, technicznego punktu widzenia (w tabelach wskazano wszystkie niezbędne dane nieruchomości do zagospodarowania,

			modernizacji czy ochrony).
2.2.		Integracja dokumentu z dokumentami już opracowanymi np. Radom Klima, Radom Life (brak zbiornika przy ul. Suchej w założeniach), studium w szczególności w zakresie obszarów chronionych), plan ochrony parku kulturowego. Brak odniesień do zarzutów najwyższej izby kontroli dotyczących parków kulturowych. Odniesienia do tych dokumentów powinny być wprost i przejrzyste.	**Uwaga nieuwzględniona:** Projekt PRTZ jest spójny z wszystkimi istotnymi dokumentami oraz obowiązującymi przepisami. Nie uwzględnia zbiornika przy ul. Suchej (planowanego do realizacji w ramach Projektu LIFE14CCA/PL/000101 pn. „Adaptacja do zmian klimatu poprzez zrównoważoną gospodarkę wodą w przestrzeni miejskiej Radomia"), ponieważ w wyniku dodatkowych badań i analiz przeprowadzonych przez specjalistów, podjęto decyzję o rezygnacji z jego wykonania. Według koncepcji Uniwersytetu Łódzkiego proponowany zbiornik sedymentacyjny nie kompensowałby deficytu wody jaki występuje aktualnie, a wręcz powodowałby dodatkowy jej spadek o 0,5 metra. W celu przeciwdziałaniu problemom i poprawie jakości wody dopływającej do zbiornika Borki w okresie deficytów wody zastosowano system sedymentacyjno-biofiltracyjny (SSSB) poprzez który przepompowano wodę z kanału A0 do koryta rzeki Mlecznej przed wlotem do zbiornika Borki. Pomimo zmniejszonego zakresu zadań w projekcie LIFE, i tak osiągnięto zamierzony efekt podczyszczania wody napływającej do zbiornika Borki. Ponadto program opracowano jednocześnie z projektem nowego SUiKR miasta. Sam fakt powstania programu, Jest również kontynuacją, a zarazem rozwinięciem założeń uwzględnionych w Miejskim planie adaptacji do zmian klimatu (autorzy PRTZ byli członkami zespołu opracowującego MPA, którzy wprowadzili zapis o konieczności zredagowania „strategii" rozwoju zieleni). W PRTZ uwzględniono w miarę możliwości założenia wynikające z Planu Ochrony Parku Kulturowego Stary Radom - na tej

			podstawie opracowywany jest projekt wykonawczy parku. Do uwag (nie zarzutów, a wniosków pokontrolnych) sformułowanych przez NIK w trakcie kontroli wybranych parków kulturowych w całej Polsce (okres kontroli obejmował lata 2015-2016) odniósł się Prezydent Miasta co znalazło swoje odzwierciedlenie w protokole pokontrolnym. W Wystąpieniu Pokontrolnym, NIK nie wniósł zastrzeżeń do podejmowanych działań na rzecz kształtowania krajobrazu i przestrzeni publicznej w Radomiu ani nie stwierdził nieprawidłowości. Wszystkie wskazania NIK zostały zrealizowane (zostały opracowane MPZP dla całego obszaru parku, powołano zespół zadaniowy ds. parku, a prace związane z opracowaniem projektu wykonawczego są na ukończeniu). A zatem nie ma podstaw ani formalnych ani merytorycznych by w programie znalazły się odniesienia do przeprowadzonej przez NIK kontroli za lata 2015-2016
2.3.		Zaznaczenie znaczenia ochrony przyrody dzikiej na równi z elementem użytkowym zieleni.	**Uwaga nieuwzględniona:** W treści PRTZ potraktowano „ochronę przyrody dzikiej na równi z elementami użytkowymi zieleni". Zarówno tereny przyrody „dzikiej" jak i urządzonej wchodzą w skład miejskiego ekosystemu oraz mają równorzędne znaczenie dla jego ochrony.
2.4.		Poprawa analizy SWOT, ma być zrobiona dokładnie z przykładami, obecnie jest zbyt ogólna.	**Uwaga nieuwzględniona:** W naszej ocenie analiza SWOT stanowi syntetyczną analizę stanu istniejącego dotyczącego terenów zieleni w Radomiu. Konfrontuje ze sobą pozytywne i negatywne czynniki, weryfikuje zagrożenia oraz przedstawia potencjał gminnych terenów zaproponowanych w PRTZ do przekształcenia. Celowym zabiegiem (wynikiem tak przedstawionej analizy umownie nazwanej SWOT) było stworzenie katalogu działań, który przedstawi szereg zadań do wykonania w obszarze

			integracyjno – edukacyjnym, techniczno-inwestycyjnym, ochronnym oraz formalno-organizacyjnym.
2.5.		Zarząd zieleni miejskiej – utworzenie tej jednostki, ramy istnienia jej powinny zostać określone w tym dokumencie.	**Uwaga nieuwzględniona:** Rozważamy możliwość utworzenia odrębnej jednostki budżetowej, która skupiałaby wszystkie dotychczasowe podmioty realizujące zadania na rzecz zieleni miejskiej. Powołanie takiej jednostki wymaga jednak nie tylko skomplikowanych zabiegów formalnych i logistycznych, ale wiąże się z ogromnymi kosztami finansowymi, na które w obecnej trudnej i niestabilnej sytuacji ekonomicznej nie tylko kraju, ale i miasta, gmina nie może sobie pozwolić. Sama idea jest dobra, ale wymaga przemyślenia i zbadania ekonomicznego wpływu na budżet miejski.
2.6.		Zadania proekologiczne w utrzymaniu zieleni.	**Uwaga nieuwzględniona:** PRTZ z założenia jest dokumentem wspierającym ochronę środowiska a wszystkie zadania zaprezentowane mają charakter proekologiczny i szczegółowo omawiają aspekty środowiskowe. Idea zrównoważonego rozwoju stanowi naczelną zasadę ochrony środowiska, uwzględnianą w głównych dokumentach, z którymi PRTZ wykazuje spójność, zasada ta jest więc także respektowana przy ustalaniu głównych celów i kierunków działań PRTZ. Zaliczamy do nich zwiększenie ilości terenów zieleni i dostępności, poprawę jakości i trwałości istniejących, zminimalizowanie skutków zmian klimatycznych oraz niekorzystnych czynników – hałasu, zanieczyszczeń, wysp ciepła, zwiększanie retencji, poprawę jakości powietrza, poprawę warunków życia, zwiększanie różnorodności biologicznej.

2.7.		Wprowadzenie roślin okrywowych niskopiennych – mocny nacisk jako element w nowych postępowaniach na utworzenie między innymi pasów zieleni.	**Uwaga nieuwzględniona:** W PRTZ uwzględniono tę grupę roślin z rekomendacją do szerokiego stosowania.
2.8.		Dokument powinien zawierać katalog rekomendacji gatunkowych i lokalizacyjnych na terenie miasta Radomia.	**Uwaga nieuwzględniona:** Szczegółowy katalog rekomendacji gatunkowych będzie elementem innego strategicznego dokumentu pn. „Standardy zakładania, utrzymania i pielęgnacji terenów zieleni miejskiej w Radomiu".
2.9.		Uzupełnienie o elementy poza władaniem Gminy Miasta Radomia np. mini ogród botaniczny zlokalizowany na terenie Muzeum Malczewskiego.	**Uwaga uwzględniona częściowo:** PRTZ zostanie rozszerzony o zapis dotyczący mini ogrodu botanicznego zlokalizowanego na terenie Muzeum Jacka Malczewskiego. Tabela nr 14 zawiera klasyfikację terenów zieleni; w kategorii „tereny zieleni specjalnego przeznaczenia" ujęto pozycję o nazwie „ogrody dydaktyczne" do której przypisany zostanie muzealny mini ogród botaniczny. Z założenia, program uwzględnia głównie tereny będące w dysponowaniu miasta ze względów formalnych, realizacyjnych i finansowych oraz tereny niezbędne do powiększenia istniejących parków. Nie przewidujemy zatem rozszerzenia działań na nieruchomości nie będące w zasobach gminy.
2.10.		Komponent czasowy / Harmonogram czasowy działań.	**Uwaga nieuwzględniona:** Ramy czasowe PRTZ określono według trzech przedziałów - I etap: 2023-2026, - II etap: 2027-2030, - III etap: perspektywa działań od roku 2031 do 2034. Informacje te stanowią element każdej tabeli określającej działania proponowane do realizacji.

2.11.		Podział na działania finansowe oraz niefinansowe możliwe do wprowadzenia bez pozyskania zewnętrznych środków finansowych.	**Uwaga nieuwzględniona:** PRTZ zawiera podział na działania o charakterze integracyjno – edukacyjnym, ochronnym oraz formalno-organizacyjnym, które będą możliwe do osiągnięcia ze środków finansowych gminy, bądź w ramach własnych możliwości realizacyjnych („bezkosztowo"), natomiast kategoria działań B: techniczne – inwestycyjne została skonstruowana z myślą o możliwości finansowania w oparciu o zewnętrzne instrumenty finansowe oraz wkład własny gminy. W zależności jaka perspektywa funduszy zostanie uruchomiona Gmina będzie aplikować o dostępne środki na realizację zadań z PRTZ. Działania zaproponowane w PRTZ zostały tak pogrupowane, by była możliwość dostosowania się do ewentualnych regulaminów – ścieżek aplikowania o finansowanie zewnętrzne, np. przez NFOŚiGW bądź strumień z KE.
2.12.		W dokumencie brak jest określenia narzędzi działania, powinno być określone wprost z zakresem ich oddziaływania.	**Uwaga nieuwzględniona:** Każda z tabel zawiera dokładne oznaczenie nieruchomości do której przypisane są proponowane działania wraz z podmiotem odpowiedzialnym za ich wykonanie oraz przedziałem czasowym przewidziany na realizację zadania. Taki zestaw narzędzi pozwoli na kompleksową realizację przedstawionych zadań.
2.13.		Zagrożeniem jest zabudowa terenów ekologicznych, brak tego określenia w dokumencie.	**Uwaga uwzględniona:** W PRTZ, w analizie SWOT w kategorii „Zagrożenia" została wymieniona „Presja urbanistyczna – inwestycyjna" rozumiana również jako zabudowa terenów czynnych biologicznie.
2.14.		Brak określenia dokumentu do Parku Mleczna.	**Uwaga nieuwzględniona:**

			Nie ma dokumentu o nazwie „Park Mleczna", natomiast została opracowana koncepcja Parku Rzecznego, która znalazła odzwierciedlenie w PRTZ (działanie B.5.2.)
2.15.		Umowa zarządzania Parkiem Kulturowym rozumiane jako współdziałanie wielu jednostek w celu ochrony historii i przyrody.	**Uwaga nieuwzględniona:** Aktualnie planowaniem, inicjowaniem i koordynowaniem przedsięwzięć służących realizacji celów Planu Ochrony Parku Kulturowego zajmuje się Zespół do spraw Parku Kulturowego Stary Radom powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Radomia Nr 2676/2021 z dnia 27 lipca 2021 r. W ramach swoich kompetencji ww. Zespół prowadzi również nadzór nad pracami związanymi z opracowaniem projektu wykonawczego Parku Kulturowego. Ponadto, realizuje ścisłą współpracę z innymi jednostkami budżetowymi Gminy, m. im. ZUK oraz MZDiK. Docelowo zarządzanie Parkiem Kulturowym powierzone zostanie jednej z gminnych jednostek kultury.
2.16.		Dokument warto poddać analizie zleconej firmie zewnętrznej.	**Uwaga nieuwzględniona:** Z uwagi na brak środków finansowych Prezydent Miasta Radomia powołał zespół zadaniowy do opracowania PRTZ. Formą oceny tego dokumentu są konsultacje społeczne, których termin zgodnie z sugestią zainteresowanych podmiotów został wydłużony.
2.17.		Ochrona przyrody dzikiej odrębnie oddzielenie urządzonej, ul. Stawowa - poszerzenie.	**Uwaga nieuwzględniona:** PRTZ zawiera zapisy odnoszące się do treści uwagi.
3.		Piszę do Państwa jako pomysłodawca zrealizowanego na dziedzińcu Muzeum im. Jacka Malczewskiego, projektu Budżetu	**Uwaga uwzględniona jak w punkcie 2.9**

		Obywatelskiego Mazowsza pt.: "Muzealny mini ogród botaniczny - jako miejsce odpoczynku, spotkań, wydarzeń i edukacji". Mimo niewielkiej, udostępnionej mieszkańcom miasta i regionu, powierzchni ogrodu, którego nasadzenia zajmują ok. 600 m2, miejsce to ma wyjątkowy charakter i walor edukacyjny łączący w jednym aspekty przyrodnicze, historyczne, architektoniczne i archeologiczne. Ogród jest tez samoistną częścią trasy zwiedzania muzealnych wystaw, miejscem organizacji warsztatów muzealnych, rokrocznej Nocy Muzeów, a w przyszłości innych wydarzeń i imprez kulturalnych, których gospodarzem jest i będzie Muzeum im. Jacka Malczewskiego, instytucja powołana do działań związanych z upowszechnianiem kultury i wiedzy, również przyrodniczej. Dlatego proszę o uwzględnienie w konsultowanym projekcie "Programu Rozwoju Terenów Zieleni oraz uaktualnienie go o oczekiwania mieszkańców", zarówno Muzealnego Miniogrodu Botanicznego jak również samego Muzeum im. Jacka Malczewskiego jako instytucji administrującej tą przestrzenią. Tym bardziej, że w opracowaniu znalazła się już kilkukrotna wzmianka o bliźniaczej instytucji kultury jaką jest Muzeum Wsi Radomskiej.	
4		ERRATA: „ Pierwszym ogrodem społecznym w Radomiu był ogród zorganizowany z inicjatywy Jarosława Staniszewskiego, współpracującego przy jego realizacji ze Stowarzyszeniem Orzeł i	**Uwaga uwzględniona:** **PRTZ zostanie skorygowany w następujący sposób: „Pierwszym ogrodem społecznym w Radomiu jest ogród**

		Reszka, na terenie XI Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica przy ulicy 11 Listopada. Był miejscem readaptacji społecznej osób zagrożonych, bądź dotkniętych kryzysem bezdomności. Był to sposób do włączenia ich do działań społecznych. Ogród pełnił też funkcje gospodarcze, pełnił zaplecze do prac porządkowych na skwerze przy ul. Kusocińskiego, a osoby zaangażowane w prace porządkowe, dostawały wynagrodzenie które pozwoliło im na samodzielność opartą na pomocy nie w ramach zasiłków z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ”	**zorganizowany z inicjatywy przedstawicieli radomskich stowarzyszeń: Orzeł i Reszka oraz Zielona Akcja, na terenie XI Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica przy ulicy 11 Listopada. Zorganizowany został z myślą o readaptacji społecznej osób zagrożonych, bądź dotkniętych kryzysem bezdomności, miejscem przeznaczonym do integracji seniorów, spotkań mieszkańców. Jedną z idei przyświecających założycielom było stworzenie zaplecza (funkcja gospodarcza) dla prac porządkowych na skwerze przy ul. Kusocińskiego”.**
5.1	Tabela 19 i 20	Dane są nieobiektywne, bo w nasadzeniach uwzględniono także krzewy, których nie uwzględnia się przy usuwaniu drzew. Brakuje informacji szacunkowej, jaki % drzew posadzonych wypada w ciągu pierwszych dwóch lat.	**Uwaga nieuwzględniona:** Tabele zawierają, zgodnie z nazwą, dane dotyczące ilości faktyczne posadzonych drzew i krzewów. Dane nie mogą być „nieobiektywne”. Nieobiektywna może być interpretacja. Nie podano danych dotyczących wycinki krzewów ponieważ nie były usuwane w okresie poddanym analizie. Nie podano udziału procentowego „wypadów” ponieważ ilość drzew nieprzyjętych, bądź zniszczonych czy skradzionych nie przekroczyła dopuszczalnej przyjętej w praktyce ogrodniczej w Polsce granicy błędu (tolerancji 5%) w Polsce takie limity są stosowane. Natomiast w Radomiu, umowy zawierane z wykonawcą nasadzeń wymuszają ilość przyjętych roślin w 100%. Umowy obejmują również okres 2 letniej konserwacji, po upływie którego dokonywany jest odbiór nasadzeń. Rośliny zamarłe lub nierokujące zostają wymienione. Dopiero wówczas umowa może zostać rozliczona. Na wykonane nasadzenia obowiązuje dodatkowo gwarancja przez kolejne dwa lata. Ponadto nasadzenia drzew wykonane w ramach nałożonego decyzjami obowiązku wykonania kompensacji, są „odbierane” – rozliczane

			po upływie 3 lat przez instytucje wydające decyzje: Marszałka Województwa Mazowieckiego, Referat Zieleni w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
5.2		Bardzo dobrze, że ten temat jest ciągle poruszany. (ogród zoobotaniczny)	**Uwaga nieuwzględniona:** W PRTZ zostało opisane działanie „Ogród zoobotaniczny"
5.3		EKO Media - - Dendrologia Radomia - Atlas roślin Radomia i Regionu - Radomskie pomniki przyrody Zbyt obszerne do opracowania Bardzo potrzebne publikacje! Także w szkołach.	**Uwaga nieuwzględniona:** Podzielamy pogląd, że są to opracowania niezwykle potrzebne, nie tylko do wykorzystania w ramach zajęć szkolnych, ale również dla mieszkańców, którzy planują nasadzenia i zastanawiają się nad wyborem roślin. Wbrew pozorom nie muszą to być bardzo obszerne opracowania. W przypadku braku możliwości pozyskania środków finansowych na wydanie takich monografii w formie papierowej, będziemy publikować sylwety drzew i ich opisy za pośrednictwem strony internetowej, bądź w mediach społecznościowych
5.4		Projekt Programu Terenów Zieleni opracowany jest bardzo wszechstronnie, obejmuje wszystkie aspekty działań na rzecz rozwoju i pielęgnacji naszej zieleni. Oby udało się zrealizować jak najwięcej!	**Uwaga nieuwzględniona:** Faktycznie – zieleń miejska jest dziedziną wbrew pozorom bardzo złożoną, zależną od wielu czynników co mamy nadzieję pokazał PRTZ. Bardzo cenna uwaga.
6.1		Przytulisko dla roślin (zielona poczekalnia) wnioskujemy o możliwość wskazania Ogrodu Społecznego jako dodatkowego miejsca na tego typu rośliny, który prowadzony jest przez Stowarzyszenie „Zielona Akcja" gdzie mieszkaniec będzie mieć możliwość dalszej opieki roślinami którymi przekazał. Również rozpoczęliśmy akcję pod nazwą „Bądź eko – uratuj choinkę", która ma na celu zachęcić mieszkańców do przekazania drzewka po bożonarodzeniowego	**Uwaga uwzględniona:** W PRTZ wskażemy, jako jedną z możliwych lokalizacji, ogród społeczny przy ul. 11 Listopada.

		po okresie świątecznym na rzecz Stowarzyszenia w celu jego wysadzenia w jednym z trzech lokalizacji, takich jak : ogród społeczny, przestrzeń miejska, tereny leśne.	
6.2		Festiwal ogrodów – organizowanie cyklicznie imprez (1 na rok) publicznych o tematyce ekologicznej. Możliwość zmiany nazwy iventu co pozwalało by na dostosowania nazwy do zakresu tematyki imprez. Wydarzenie było by kierowane do różnych grup poprzez zróżnicowane formy przekazu np. warsztaty, filmy plenerowe, konkursy, gry i zabawy itp.	**Uwaga nieuwzględniona:** Festiwal Ogrodów znajduje się w Katalogu Działań. Festiwal Ogrodów był bardzo udanym, ważnym wydarzeniem. Nazwa już zakorzeniła się w świadomości mieszkańców,, dobrze się kojarzy i jest swego rodzaju „marką". Zatem nową proponowaną nazwę można nadać innej akcji ekologicznej.
6.3		Naszym zdaniem nie jest dobrym pomysłem umieszczenia serwisu „Radomskie drzewa" w dokumencie Strategia rozwoju terenów zieleni Radom Serwis nie spełnia swojej funkcji wręcz wprowadza błąd np. są błędnie wprowadzone koordynaty czyli lokalizacja drzew, serwis jest prowadzony przez prywatną osobę od której jest uzależnione zasady wolontariatu np. Dodawanie czy usuwanie członków spisujących drzewa. W innych miastach widać, że ta aplikacja nie sprawdziła się w Radomiu spisywane są głównie drzewa przez pomysłodawcę serwisu oraz drzewa nie spełniające minimum wysokości czyli 130 cm (są spisywane sadzonki), natomiast w Bydgoszczy widać, że po zakończeniu dofinansowanego projektu nie są dodawane nowe drzewa. A w innych miastach są jedynie pojedyncze spisane drzewa np. 3 szt. we Wrocławiu.	**Uwaga nieuwzględniona:** Serwis „Radomskie drzewa" jest inicjatywą stowarzyszenia Radomianie dla Demokracji w którą - co jest bardzo istotne - włączyli się mieszkańcy. Dlatego też, z uwagi na wkład pracy wolontariuszy, nie można pominąć tej kwestii w PRTZ.
6.4		Wymiana drzew które „wypadły" na nowe	**Uwaga nieuwzględniona:**

		drzewka oraz nasadzenia nowych drzew. Ułatwienie procedury zgłaszania takich akcji lub działań.	Zadanie jest ujęte w PRTZ. W celu przeprowadzenia akcji sadzenia drzew przez mieszkańców wystarczy zwrócić się pisemnie do Urzędu Miejskiego, który sprawdzi możliwości lokalizacji roślin w terenie (warunki siedliskowe, obecność infrastruktury) oraz określi parametry ilościowo- jakościowe materiału roślinnego.
7.1		Dokument stanowi alibi dla Prezydenta	Uwaga nieuwzględniona: Nie przedstawiono merytorycznych argumentów, nie można odnieść się do tak sformułowanej uwagi.
7.2		Dokument nie spełnia oczekiwań Klubu Przyrodników Ziemi Radomskiej	Uwaga nieuwzględniona: Nie wiemy jakie są oczekiwania autora. Nie określił tych oczekiwań a zatem nie można się odnieść do uwagi.
7.3		Szkodliwe „alibi dla Miasta ”	Uwaga nieuwzględniona: Nie przedstawiono merytorycznych argumentów, nie można odnieść się do tak sformułowanej uwagi.
7.4		Powrót Biura Konserwatora Przyrody, które ma pełnić nadzór nad ROF, Radom Klima - Nowa Jakość Zarządzania zielenią.	Uwaga nieuwzględniona: Biuro Miejskiego Konserwatora Przyrody zostało przekształcone w Referat Rozwoju i Ochrony Przyrody w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa. W kompetencjach tej jednostki nigdy nie było nadzoru nad ROF. Zadanie to realizuje pracownik w Wydziale Funduszy Unijnych.
7.5		Zakres odpowiedzialności konserwatora - z e-maila (do wiadomości urzędu)	Uwaga nieuwzględniona: Zakres kompetencji Miejskiego Konserwatora Przyrody wynika z Zarządzeń Prezydenta Miasta Radomia, i określony jest w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego (dostępny jest

			w BIP Urzędu Miejskiego w Radomiu).
7.6		trudno się czyta	Uwaga nieuwzględniona: PRTZ jest w dużym stopniu dokumentem technicznym zawierającym zasadnicze dane niezbędne jednostkom miejskim do realizacji poszczególnych zadań i aplikowania o „zewnętrzne" środki finansowe. To nie jest uwaga merytoryczna, a subiektywna ocena.
7.7		dokument nie spełnia oczekiwań w zabezpieczeniu przyrody	Uwaga nieuwzględniona. Właściwie każde zagadnienie i działanie ujęte w PRTZ służy „zabezpieczeniu" szeroko rozumianej przyrody, wpływając również bezpośrednio na poprawę warunków życia mieszkańców. Te aspekty zostały potraktowane w sposób holistyczny.
7.8		Brak inwentaryzacji w przyrodniczej	Uwaga nieuwzględniona: Przedmiotem PRTZ nie są i nie powinny być (na tym etapie programowania) inwentaryzacje przyrodnicze.
7.9		Wzorem 2011 - konieczne opracowanie planu ochrony krajobrazu Doliny Kosówki	Uwaga nieuwzględniona: Obowiązujące przepisy nie nakładają obowiązku sporządzania takich opracowań. Dotychczasowy Plan Ochrony daje możliwość podejmowania (kontynuowania) działań na tym obszarze. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Kosówki podlega **Marszałkowi Województwa Mazowieckiego.**
7.10		zoo botaniczne Ogrody	Uwaga nieuwzględniona: Ogród zoobotaniczny został już uwzględniony w PRTZ.

7.11		Dlaczego tylko, tereny miejskie?	Uwaga nieuwzględniona: Gmina nie może bezpośrednio inwestować w tereny nie będące w dysponowaniu miasta („dyscyplina budżetowa"). Wykup, dzierżawa czy inne formy przejęcia gruntów wymagałyby ogromnych nakładów finansowych, skomplikowanych, długotrwałych procedur. Dlatego też w pierwszej kolejności Gmina powinna wykorzystać nieruchomości z własnych zasobów.
7.12		Dodanie punktu o konieczności rozszerzenia obszarów zielonych. Dokument powinien zawierać plan pozyskania nowych terenów	Uwaga nieuwzględniona: PRTZ zawiera informacje o terenach niezbędnych gminie (wymagających pozyskania) do np. powiększenia parku Południe, Gołębiów czy Ustronie. Wykup, dzierżawa czy inne formy przejęcia gruntów wymagałyby ogromnych nakładów finansowych, skomplikowanych, długotrwałych procedur. Dlatego też w pierwszej kolejności Gmina powinna wykorzystać nieruchomości z własnych zasobów.
7.13		Brak wstępnego Rozpoznania potrzeb - trzeba wrócić do początku - Konsultacje społeczne o potrzebach mieszkańców	Uwaga nieuwzględniona: Projekt PRTZ został opracowany przede wszystkim w oparciu o rozpoznanie potrzeb: 1.analiza przeprowadzona w trakcie opracowania Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu, 2. Analiza do „Strategii rozwoju..". 3. analiza ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców i udostępnionych przez Zieloną Akcję i Radomian dla Demokracji. 4.Prezydent Miasta, za pośrednictwem mediów, apelował do mieszkańców o zgłaszanie potrzeb, pomysłów, inicjatyw które znalazły odzwierciedlenie w PRTZ. 5. Do jednostek miejskich zostały skierowane ankiety dotyczące

			możliwości realizacji założeń programu na terenach im podległych. 6. Analizie poddaliśmy również propozycje mieszkańców przedstawione na Mapie Zielonych Potrzeb, opracowanej przez Stowarzyszenie Łączy nas Radom. W miarę możliwości, zostaną uwzględnione pomysły zgłoszone w ramach tych konsultacji społecznych.
8.1		14. Tabela jako % z wydatkami Miasta oraz w odniesieniu do m2 terenów zieleni	Uwaga uwzględniona: PRTZ zostanie uzupełniony o taki wskaźnik.
8.2		„Większa obsługa terenów zieleni"	Uwaga nieuwzględniona: Uwaga wymaga doprecyzowania. Jeżeli dobrze zrozumieliśmy intencje autora – chodzi o lepszą konserwację i pielęgnację terenów zieleni. Poprawa jakości utrzymania terenów zieleni wymaga większych nakładów (z każdym rokiem zwiększa się ilość terenów do stałego utrzymania przy ograniczonych środkach finansowych i zasobach ludzkich). PRTZ nie rozwiąże tego problemu, nawet jeśli założymy pozyskanie funduszy zewnętrznych na inwestycje). Nieustannie jednak podejmujemy działania mające na celu usprawnienie organizacji prac w terenach zieleni.
8.3		Dokument do składania wniosków / wyznaczenia kierunków	Uwaga nieuwzględniona: PRTZ wyznacza kierunki (jako pojedyncze działania, grupy działań), wskazuje obszary do aplikowania o dofinansowanie, inspiruje do składania wniosków w ramach Budżetu Obywatelskiego.
8.4		To nie jest program tylko koncepcja	Uwaga nieuwzględniona:

			PRTZ nie może zawierać projektów wykonawczych. Opracowanie dokumentacji branżowych oznacza znaczne nakłady finansowe. Dlatego projekty będą zlecane sukcesywnie w trakcie wdrażania programu.
9		Wizytówka Miasta z Ogrodem zoo botanicznym	Uwaga nieuwzględniona: Propozycja utworzenia ogrodu zoobotanicznego została przedstawiona w opracowaniu.
10		Bardzo ucieszyła mnie możliwość wypowiedzenia się i zasugerowania miejsca, w którym Państwa Program Rozwoju Terenów Zielonych mógłby zmienić i poprawić jakość mieszkania i odpoczynku. Dokładnie chodzi mi o lokalizację między blokami przy ulicy Kruczej 19 i Kruczej 24. Nie ukrywam, że właśnie tam posiadam mieszkanie usytuowane na parterze bloku Kruczej 19, które niestety obdarzone jest widokiem na śmietnik. Sporo nasadzeń miasto już wykonało, ale niestety to nadal nie przemieniło tego zakątka z ogromnymi możliwościami w chociażby miły dla oka zieleniec. Problemem tak jak już wspomniałam jest śmietnik, który wcześniej był zamaskowany krzewami i lilakami. Niestety nadgorliwy sąsiad powycinał wszystko i odsłonił bramy piekieł a i zapach również się zmienił. Dlatego serdecznie proszę o rozpatrzenie i wzięcie pod uwagę tej lokalizacji. Myślę, że sąsiedzi z bloku nr 24 też będą zadowoleni z odgrodzenia się zielenią od bloku 19. To miła okolica a za sprawą chociażby szpaleru z	Uwaga uwzględniona: Tereny wokół budynków wyodrębnionych „po obrysie" zlokalizowane w rejonie ulic: Garbarska, Planowa czy Krucza zostały uwzględnione w kategorii „Zielone dziedzińce"- zieleń towarzysząca zabudowie wielorodzinnej. Nasadzenia przy śmietniku – ul. Krucza zostaną wpisane do planu nasadzeń na rok bieżący. Nie wymaga to zmiany zapisów w PRTZ.

		tui zmieni się nie do poznania i wypoczynek po pracy przy otwartym oknie zmieni jakość życia, a i śmietnik, który obecnie jest obłożony starymi, porwanymi meblami i starym sedesem też nie będzie tak straszył.	
11.1		Zwracam się z wnioskiem o sprostowanie zapisu na stronie 87 propozycji PRTZ 1. dotyczącego ogrodu społecznego przy ulicy 11 Listopada w Radomiu. 1.1. z inicjatywą utworzenia ogrodu społecznego wystąpiło Stowarzyszenie Orzeł i Reszka (przed zmianą nazwy: Orzeł i Reszka Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Regionalnego i Waluty Lokalnej) (pismo z dnia 5.czerwca 2019, załącznik pierwszy) 1.2. Umowę najmu Gmina zawarła ż naszym Stowarzyszeniem Orzeł i Reszka w dniu 1 lipca 2019 r.(załącznik 2 i 3) Czynsz najmu Orzeł i Reszka płacił do momentu przejęcia ogrodu przez osoby, które później założyły Stowarzyszenie Zielona Akcja 1.3. Daty powstania i inne informacje o Stowarzyszeniu Zielona Akcja widoczne są w odpisie z KRS (Załącznik czwarty) (*załączniki do wiadomości wydziału)	Uwaga uwzględniona: Informacja zostanie zweryfikowana.
11.2		W ramach konsultacji : uważam, że na tej samej stronie zmiany wymaga zapis dotyczący ogrodów społecznych Obecny opis jest jednocześnie szczegółowa i niepełna (a nawet błędny jak opisałam wyżej). Wklejony wybrany fragment, skopiowany z wrocławskiego "banku dobrych praktyk" (e -book	**Uwaga uwzględniona częściowo:** Na tym etapie nie przewidujemy opracowania poradnika. Ogrody społeczne to inicjatywa, przez którą „organizacje pozarządowe" mogą realizować swoją misję, animować życie wspólnot lokalnych, integrować mieszkańców czy prowadzić edukację ekologiczną. Opracowany przez interesariuszy program może

		- załącznik 5) a) jest z rodzaju podpowiedzi techniczno-prawnej, czyli zawiera treści, które oczywiście znać należy ale niekoniecznie trzeba zamieszczać w dokumencie głównym PRTZ. b) pomija inne istotne informacje dotyczące ogrodnictwa - nawet te zawarte dalej we wspomnianym e -booku. Napisane jest natomiast o ogrodach w "miastach na całym świecie" - domyślnie: w każdym trochę inaczej. (*załączniki do wiadomości Wydziału) MOJA PROPOZYCJA. Radom (jak każde inne miasto) potrzebuje własnej, indywidualnej, lokalnej koncepcji ogrodnictwa społecznego, w formie poradnika lub inaczej nazwanego "podprogramu" Taki poradnik nie powinien zwiększać objętościowo głównego dokumentu - może (uważam, że powinien) być załącznikiem do konsultowanego PRTZ	zostać włączony do dokumentu „głównego" jako załącznik „podprogram", z pewnością uwzględni wszystkie niuanse i istotne dla mieszkańców kwestie. Będzie doskonałym przewodnikiem dla zainteresowanych aktywnościami w ramach „ogrodów społecznych (sąsiedzkich)". Zapis o ogrodach społecznych w PRTZ miał na celu pokazanie dobrych praktyk (wielu mieszkańców nie wiedziało o takiej inicjatywie). Ideą programu nie było określanie szczegółowej polityki czy metodyki organizowania takich miejsc.
12.1		A. Program Rozwoju Terenów Zieleni w Radomiu był długo oczekiwanym przez mieszkańców dokumentem Propozycja, którą otrzymaliśmy do konsultacji wzbudziła duże zainteresowanie ale również zdziwienie i konsternację. Doceniamy duży wkład pracy włożony w przygotowanie propozycji PRTZ. Jesteśmy zgodni z autorami, że to jest materiał wyjściowy. PRTZ miał dać odpowiedź „według jakich założeń reorganizować przestrzeń miejską, by była	**Uwaga nieuwzględniona:** Narzędziami do realizowania założeń polityki przestrzennej w skali całego miasta są MPZP czy Studium. Zadaniem PRTZ było wskazanie konkretnych działań, realnych do wdrożenia – nie było zamiarem rozwiązanie wszystkich problemów miasta, to byłaby mrzonka, zwłaszcza przy określonym przedziale czasowym. Wobec postępujących zmian klimatu i ich negatywnych skutków, ani mieszkańcy, ani miasto nie mają chwili do stracenia. Konieczne jest podejmowanie natychmiastowych działań. Gmina nie może bezpośrednio

		przyjazna mieszkańcom i jednocześnie środowisku naturalnemu" a kwintesencją programu: „ połączenie w spójną całość systemu przyrodniczego miasta wykorzystując istniejące formy przyrody oraz utworzenie nowych korytarzy ekologicznych." W świetle tych założeń niezrozumiałe jest ograniczenie planowanych działań do terenów będących w posiadaniu gminy. Oddziaływanie systemów przyrodniczych nie kończy się tam, gdzie przebiegają granice własności gruntów. Uczestnicy dyskusji - z zainteresowaniem zapoznawali się z planami Wydziału Ochrony Środowiska UM, - uważają, że propozycja, która dotyczy tylko gruntów będących we władaniu Gminy a nie całego obszaru miasta – (jak nawet nazwa dokumentu wskazuje) jest przesłanką do skierowania przedłożonego dokumentu do ponownego i uzupełniającego opracowania.	inwestować w tereny nie będące w dysponowaniu miasta („dyscyplina budżetowa"). Wykup, dzierżawa czy inne formy przejęcia gruntów wymagałyby ogromnych nakładów finansowych, skomplikowanych, długotrwałych procedur. Dlatego też w pierwszej kolejności Gmina powinna wykorzystać nieruchomości z własnych zasobów.
12.2		Wyrażano zastrzeżenia do struktury i zakresu proponowanego dokumentu 1.Dokument jest długi, trudny w odbiorze. Część wiadomości w nim zawartych można przedstawić w załącznikach. 1.1. Dotyczy to np. wyjściowych danych służących analizom. Nie znajdujemy uzasadnienia wyliczania w dokumencie głównym np. wszystkich placówek oświatowych (...)	**Uwaga nieuwzględniona:** Ocena subiektywna, bez wpływu na ilość i jakość terenów zieleni. Zamierzonym zabiegiem autorów było umieszczenie w treści projektu PRTZ tabel jako kluczowych z realizacyjnego, technicznego punktu widzenia (w tabelach wskazano wszystkie niezbędne dane nieruchomości do zagospodarowania, modernizacji czy ochrony).
12.3		Nie znajdujemy uzasadnienia dla zmieszczenia w treści głównego dokumentu wybranych, chyba	**Uwaga nieuwzględniona:**

		losowo, elementów edukacji przyrodniczej, przy braku kompleksowego rozwinięcia tematu edukacji	PRTZ uwzględnia działanie polegające na opracowaniu Programu działań edukacyjnych na lata : 2023-2026, 2027-2030, 2031-2034 (Działanie A16).
12.4		W przedłożonym dokumencie znalazły się elementy dezinformacji. Część zapisów jest fragmentaryczna i/lub oparta na niezweryfikowanych danych. Dotyczy to np. zapisów o działalności organizacji pozarządowych. Są one niekompletne i mają charakter randomowy. Trudno winić za to urzędników. Tutaj zabrakło udziału organizacji społecznych.	Uwaga nieuwzględniona: Istotą programu są tereny zieleni – nie organizacje pozarządowe. Trudno nie zgodzić się jednak z uwagą, że udział organizacji pozarządowych był marginalny (nawet w trakcie konsultacji społecznych). Organizacje (liczne) , mimo rozpowszechnionej szeroko informacji, że taki program powstaje, nic nie wniosły do projektu (z wyjątkiem nielicznych, wymienionych w projekcie). Uwaga zbyt ogólna. Nie wskazano propozycji zapisów.
12.5		Za istotny uważamy brak konkretnego planu i harmonogramu dla poszczególnych propozycji czy choćby „kamieni milowych" całego programu.	Uwaga nieuwzględniona: PRTZ zawiera harmonogram i plan działań.
12.6		Istotny jest brak choćby podstawowego szacunku kosztów to warunek podstawowy, aby dokument można nazwać programem. , W przypadku programu oczekiwać należałoby preliminarza kosztów wdrożenia programu. Podczas dyskusji nasunęły się wątpliwości czy przedłożony dokument rzeczywiście spełnia kryteria programu: Co to jest program? „Za program można uznawać pogrupowanie projektów pozwalające na skonsolidowanie i ułatwienie zarządzania. Jest to zatem zbiór powiązanych ze sobą przedsięwzięć oraz zmian wprowadzonych, by osiągnąć cel strategiczny oraz uzyskać	Uwaga nieuwzględniona: PRTZ dokładnie odpowiada przytoczonej przez Państwa definicji zaczerpniętej ze słownika PWN To nie jest uwaga merytoryczna – nie będzie miała wpływa na jakość i ilość terenów zieleni. W obecnej sytuacji ekonomicznej szacowanie kosztów wdrażania jest nieuzasadnione i nierealne.

		oczekiwane korzyści." Elementami wyjściowymi są: zakres programu, struktura zadań, przewidywania czasu ich realizacji oraz budżetu, możliwe do wystąpienia ryzyka i działania zapobiegawcze. W związku z powyższym zasadniczym pytaniem jest: czy sposób tworzenia tego i innych programów jest prawidłowy	
12.7		Uzgodniony wniosek ze spotkań społecznych jest taki, że zachodzi konieczność przygotowywania programów w zespołach składających się z osób o różnych kompetencjach i wiedzy. Przyjmujemy zatem iż na przedstawiony program należy patrzeć jak na dokument wstępny nad którym wskazane są dyskusje w szerokim gronie w udziałem organizacji pozarządowych oraz mieszkańców.	**Uwaga nieuwzględniona:** Uwaga zbyt ogólna. Po uszczegółowieniu rozważymy możliwość wprowadzenia zaproponowanych działań w ramach ewaluacji programu. Wszyscy mieszkańcy mieli możliwość włączenia się w tworzenie dokumentu. W ramach swojej działalności statutowej organizacje mogą występować z własnymi propozycjami. Zespół opracowujący PRTZ składa się z przedstawicieli różnych branż.
12.8		Konieczne jest przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, tworzenie korytarzy ekologicznych, w szczególności wzdłuż rzek i innych cieków wodnych, a także konieczność poprawy jakości życia dzięki zwiększeniu atrakcyjności przestrzeni publicznej. W Radomiu priorytetem powinno być: a) opracowanie standardów pielęgnacji zieleni w mieście, b) zachowanie, rozwój i tworzenie nowych terenów zieleni publicznej spełniających potrzeby społeczne (jak magistrat poznaje potrzeby społeczne?),	Uwaga nieuwzględniona: PRTZ zawiera wybrane działania konieczne, ale i możliwe do realizacji. Uwzględnia też wymienione w uwadze . Projekt PRTZ został opracowany przede wszystkim w oparciu o rozpoznanie potrzeb: 1.analiza przeprowadzona w trakcie opracowania Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu, 2. Analiza do „Strategii rozwoju..". 3. wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców i udostępnione przez Zieloną Akcję i Radomian dla Demokracji. 4.Prezydent Miasta, za pośrednictwem mediów, apelował do mieszkańców o zgłaszanie potrzeb, pomysłów, inicjatyw które

		c) ochrona zabytkowych terenów zieleni, ważnych dla jakości krajobrazu kulturowego, d) ochrona terenów cennych przyrodniczo, czyli przestrzenne i ekologiczne zrównoważenie rozwoju miasta oraz racjonalna gospodarka zasobami środowiska, w tym zasobami wodnymi. Przyjmujemy zatem iż na przedstawiony program należy patrzeć jak na dokument wstępny nad którym wskazane są dyskusje w szerokim gronie w udziałem organizacji pozarządowych oraz mieszkańców.	znalazły odzwierciedlenie w PRTZ. 5. Do jednostek miejskich zostały skierowane ankiety dotyczące możliwości realizacji założeń programu na terenach im podległych. 6. Analizie poddaliśmy również propozycje mieszkańców przedstawione na Mapie Zielonych Potrzeb, opracowanej przez Stowarzyszenie Łączy nas Radom. W miarę możliwości, zostaną uwzględnione pomysły zgłoszone w ramach tych konsultacji społecznych.
12.9		część "B" dodana w odwzorowaniu punkt 1.	Uwaga nieuwzględniona: Treść nieczytelna
13.1		Przy definicji Obszar chronionego krajobrazu, Obszar Natura 2000, Pomnik przyrody, Tereny zieleni dodać podstawę prawna tak jak w definicji ROD czy Wody Opadowe	Uwaga uwzględniona: zapis zostanie rozszerzony.
13.2		Dodać skrót MPU	Uwaga uwzględniona: Skrót MPU zostanie dodany do słownika.
13.3		DEFINICJA - Miejskiego Systemu Przyrodniczego należy przenieść pod definicję Korytarz Ekologiczny, źródło nie ma go w literaturze	Uwaga uwzględniona: Kolejność definicji zostanie zmieniona.
13.4		Miejski System Przyrodniczy - (MSP) definiowane jest jako (...) Miejski System Przyrodniczy (MSP) - definiowany jest jako (...)	Uwaga zostanie uwzględniona: „Literówka" zostanie poprawiona.
13.5		Ponadto, przedmiotowy projekt dokumentu jest zgodny ze Strategią Dalszego Rozwoju Gminy	Uwaga zostanie uwzględniona.

		Miasta Radomia do 2030 r., Ponadto, przedmiotowy projekt dokumentu jest zgodny ze Strategią dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia – Radom 2030,	
13.6		Strategia dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030 (Zarządzenie Nr 3203/2022 Prezydenta Miasta Radomia Strategia dalszego rozwoju Gminy Miasta Radomia - Radom 2030 (Uchwała nr LXXXI/757/2022 z dani 28.08.2022 r.) z dnia 18 stycznia 2022r.)	Uwaga uwzględniona. Omyłka redakcyjna.
13.7		Zmniejszyć odstęp między tekstem a tabelą na 4	Uwaga uwzględniona. Poprawka graficzna.
13.8		Czy nad tabelą nr 5 istnieje możliwość dodania wstępu tak jak ma to miejsce nad pozostałymi tabelami	Uwaga uwzględniona: Wprowadzenie do tabeli zostanie dodane.
13.9		W wielu ulicach można zaobserwować obecność gatunków posadzonych przed laty w sposób chaotyczny Na wielu ulicach można zaobserwować obecność gatunków posadzonych przed laty w sposób chaotyczny	Uwaga uwzględniona.
13.10		Lasy gminne usytuowane są głównie w północnej części miasta, gdzie stanowią pasy izolacyjne wokół Cmentarza Komunalnego na Firleju i wokół terenów przemysłowych i komunikacyjnych. Lasy gminne usytuowane są głównie w północnej części miasta, gdzie stanowią pasy izolacyjne	Uwaga uwzględniona.

		wokół Cmentarza Komunalnego na Firleju oraz wokół terenów przemysłowych i komunikacyjnych.	
13.11		Opis znad tabeli - Opracowanie własne UM: przenieś pod tabelę	Uwaga uwzględniona.
13.12		W akapicie w którym jest zapis WNIOSEK – od nowego akapitu	Uwaga uwzględniona.
13.13		Cały dokument usunąć zbędne odstępy oraz usystematyzować pisownię od nowych wierszy	Uwaga uwzględniona (w miarę możliwości wynikających z sensu zapisów).
13.14		Ustawa o zamówieniach publicznych Ustawa prawo zamówień publicznych powyżej tabel 19,20	Uwaga uwzględniona.
13.15		- uchwalony i realizowany program ochrony powietrza; - uchwalony i realizowany Program Ochrony Powietrza;	Uwaga uwzględniona.
13.16		– uchwalony i realizowany plan gospodarki niskoemisyjnej; – uchwalony i realizowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej;	Uwaga uwzględniona.
13.17		analiza SWOT (szanse) – w tekście nie ma nic na ten temat wskazanej szansy: **Szanse wprowadzenie monitoringu w Śródmieściu miasta;**	Uwaga uwzględniona. Tekst zostanie skorygowany.
13.18		analiza SWOT – w słabych stronach wymieniony jest punkt:	Uwaga uwzględniona częściowo:

		- nie wykorzystanie brzegów (sąsiedztwa) cieków wodnych na potrzeby rekreacji, A później w tekście (katalogu działań) nie ma nic na ten temat, tak samo z punktem: - rozdrobnienie usług związanych z utrzymaniem terenów zieleni; a później nie ma żadnego odniesienia do tego punktu w tekście opracowania	W tabelach znajdują się nieruchomości wskazane do wykorzystania. Wers dotyczący usług zostanie usunięty.
13.19		analiza SWOT (zagrożenia) – nie ma odniesienia w tekście - nieregulowane sprawy własnościowe terenów będących potencjalną rezerwą do zagospodarowania jako tereny zieleni.	Uwaga nieuwzględniona: W tabelach są wymienione nieruchomości które powinny być zagospodarowane jako przedłużenie istniejących parków.
13.20		Planowane zamierzenia pogrupowano w trzech kategoriach: A.- działania integracyjno – edukacyjne, B - działania techniczne – inwestycyjne; C - działania ochronne dotyczące ustanowionych form ochrony przyrody oraz obszarów cennych przyrodniczo, do objęcia ochroną; D - formalno-organizacyjne. Planowane zamierzenia pogrupowano w czterech kategoriach: A.- działania integracyjno – edukacyjne, B - działania techniczne – inwestycyjne; C - działania ochronne dotyczące ustanowionych form ochrony przyrody oraz obszarów cennych przyrodniczo, do objęcia ochroną; D - formalno-organizacyjne.	Uwaga uwzględniona: Oczywista omyłka pisarska.
13.21		Rozbieżność w nazewnictwie:	Uwaga uwzględniona.

		A.1 GREENTEAM – ZIELONE PARTERSTWO w tabeli nr 21 pozycja zatytułowana jako Zielone partnerstwo EKOTEAM	Omyłka pisarska.
13.22		jakość zdjęć jest bardzo słaba - należy je wymienić	Uwaga uwzględniona częściowo: Zdjęcia zamieszczone w PRTZ pochodzą z roboczych zasobów Urzędu Miejskiego, wykonanych na potrzeby różnych prowadzonych postępowań. Uwaga mało istotna, bez znaczenia dla zwiększenia ilości terenów zieleni.
13.23		Zdroje uliczne, **remont altany**, kolekcje roślin, dziki zakątek**, naprawa altany** Remont czy naprawa	Uwaga uwzględniona. Oczywista omyłka pisarska.
13.24		zdjęcie nieadekwatne do opisu	Uwaga uwzględniona częściowo: Zdjęcie jest adekwatne. W opisie powinno być „ terenu zieleni", a nie zieleni.
13.25		Brak mapy nr 15	Uwaga uwzględniona. Usterka techniczna.
13.26		Zespół przyrodniczo-krajobrazowy. Do tej powierzchniowej formy ochrony można kwalifikować fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego, które zasługują na ochronę ze względu na swoje walory widokowe lub estetyczne. Do tej powierzchniowej formy ochrony można kwalifikować fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego, które zasługują na ochronę ze	Uwaga uwzględniona. Oczywista omyłka pisarska.

		względu na swoje walory widokowe lub estetyczne.	
13.27		Stanowisko dokumentacyjne. Tą formą ochrony można obejmować niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsce występowania: Tą formą ochrony można obejmować niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsce występowania:	Uwaga uwzględniona. Usterka techniczna.
13.28		WDROŻENIE PROGRAMU ROZOJU TERENÓW ZIELENI literówka ROZWOJU	Uwaga uwzględniona: „Literówka" zostanie poprawiona.
13.29		Tabela nr 33 Proponuję wskazać jako źródło finansowania WFOŚIGW ewentualnie NFOŚIGW uważam iż ryzykowne jest wskazywanie konkretnego programu ponieważ przynajmniej w WFOŚIGW są to programy jednoroczne przyjmowane przez Zarząd z początkiem roku	Uwaga uwzględniona.
13.30		PROPONOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA – TABELA Kategoria działań: A – INTEGRACYJNO-EDUKACYJNE – w Źródle finansowania można dodać Program Fundusze Europejskie dla	Uwaga uwzględniona.

		Mazowsza 2021-2027	
13.31		Należy dostosować dokument do Strategii Marki Radomia- zły front i rozmiar, zła kolorystyka i format tabel- dotyczy to całego dokumentu	Uwaga uwzględniona częściowo.
14.1	W załączeniu przekazujemy pismo od mieszkańców wspólnoty mieszkaniowej przy ul. Młodzianowskiej 11/17 w sprawie działki 2/2 obr. 0090, ark 92 przy ul. Sedlaka.	(*odwzorowanie załącznika stanowi załącznik 3.1 do sprawozdania)	**Uwaga nieuwzględniona:** W programie Rozwoju Terenów Zieleni w Radomiu nie przewiduje się rozstrzygnięcia kwestii dotyczących grodzenia terenów publicznych. (ogólnodostępnych). Pismem z dnia 26.04.2022 r. znak: ArIII.6724.361.2022.MG określił to Wydział Architektury UM Radom.
1.	Str 9 „Główne cele i oczekiwane rezultaty"	W wypunktowaniu dodać: • wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców i wiedzy o lokalnym środowisku, • partycypacja mieszkańców w procesie zarządzania zielenią w mieście Ważnym rezultatem podjętych działań w ramach programu powinna być poprawa wiedzy przyrodniczej. Ważnym aspektem także powinna być współpraca międzysektorowa między Urzędem Miejskim, z NGO , lokalnym biznesem i	**Uwaga uwzględniona częściowo:** Do dokumentu zostanie wprowadzony zapis: „-wzrost świadomości ekologicznej oraz wiedzy o lokalnym środowisku". Program w swojej formule uwzględnia przedstawione w uwadze aspekty lub daje możliwość realizacji przedłożonych założeń. Mieszkańcy mają możliwość udziału w kształtowaniu środowiska oraz posiadają dostęp do informacji o nim zgodnie z obowiązującymi procedurami i przepisami. Monitoring „kompensacji przyrodniczej" zgodnie z wymogami formalnymi określonymi w poszczególnych decyzjach administracyjnych zezwalających na usuwanie drzew wydawanych przez stosowne organy – prowadzą te organy (Marszałek Województwa Mazowieckiego, Prezydent Miasta,

		placówkami edukacyjnymi. Rozwój Ogrodnictwa Społecznego rehabilitacyjnego, readaptacyjnego, powinno istotnie przyczynić się do obniżania kosztów utrzymania zieleni w mieście przez zaangażowanie osób zagrożonych marginalizacją. Ważnym elementem zarządzania jest monitorowanie podejmowanych działań, Proces uspołecznienia zarządzania w zakresie monitorowania (np. realizacji rekompensaty) jest także pewną innowacją i wsparciem dla gminy miejskiej.	Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków).
2.	Str 10 Miejski system przyrodniczy – zasoby zieleni i obszary cenne przyrodniczo Radomia tworzą: tereny zieleni urządzonej: parki, zieleńce (skwery), zieleń pasów drogowych, cmentarzy, zieleń towarzysząca zabudowie wielorodzinnej,	Proponuję by system przyrodniczy przedstawić przez wypunktowanie jego składników Do katalogu klasyfikacji zieleni dodać zieleń dolinną systemów rzecznych, • zieleń parkowa uporządkowana • zieleń wewnątrz osiedlowa, skwery zieleńce • zieleń systemu rzecznego • pasów drogowych • zieleń obszarów otwartych (nie uporządkowana) • zieleń przy obiektach użyteczności publicznej • zieleń ogrodów działkowych • zieleń placówek oświatowych • zieleń lasów pól synantropijna nie sklasyfikowana	**Uwaga nieuwzględniona.** Przedstawiona w uwadze propozycja klasyfikacji odbiega od tej na której oparty został cały dokument. Należy podkreślić, że istnieją różne „klasyfikacje" i nie ma wybranej obowiązującej obligatoryjnie – jest to kwestia uznaniowa, zależna od kontekstu, specyfiki miasta. Zieleń zlokalizowana przy ciekach wodnych nie jest w zarządzie Wodociągów Miejskich. W kompetencjach Wodociągów Miejskich leży jedynie utrzymanie sprawności urządzeń wodnych oraz utrzymanie drożności poprzez zapobieganie zarastaniu dna i brzegów zbiorników, cieków. Zmiana formy zapisu na wypunktowanie nie stanowi merytorycznego odniesienia i nie będzie miała wpływu na jakość

	zieleń towarzysząca obiektom oświaty, zdrowia, kultury, obiektom usług publicznych, lasy, rodzinne ogrody działkowe oraz zieleni nieurządzonej: łąki, zadrzewienia, nieużytki z roślinnością synantropijną i ruderalną.	Zieleń dolinna jest z zarządzie Wodociągów miejskich, i pełni odmienne „eko" usługi dla lokalnego biotopu. Chcielibyśmy, by dokument utrwalał pojęcia opisujące lokalny system przyrodniczy, był spójny planowanym dokumentem Standardy Pielęgnacji Zieleni oraz z metodologią audytu rekompensaty środowiskowej i zamierania drzew. W systemie https://drzewa.radom.pl, chcielibyśmy skatalogować miejski system przyrodniczy według zaproponowanego porządku, tak by w tym systemie opisywać konkretne stanowiska i usługi (eko systemowe) jakie świadczą drzewa na danym stanowisku. Tak by na karcie drzewa mogła pojawić się informacja o usługach, jakie świadczy konkretne drzewo na danym stanowisku. Było by to dogodne narzędzie do przeprowadzania analiz ilościowo jakościowych, oraz popularyzacji wiedzy. Wdrożenie tego rozwiązania do serwisu Radomskie Drzewa, wymaga uzgodnień z UM, Co ważne, osią lokalnego systemu przyrodniczego jest zieleń w dolinach rzek, stąd celowe jest w systemie wyodrębnienie zieleni dolinnej jej funkcji i wskazanie podmiotu odpowiedzialnego z jej utrzymanie	i ilość terenów zieleni. Odniesienie do „zieleni dolinnej rzek" znajduje odzwierciedlenie jako tereny cenne przyrodniczo.
3.	**11.1. TERENY ZIELENI**	• zieleń parkowa uporządkowana • zieleń wewnątrz osiedlowa, skwery	**Uwaga nieuwzględniona:**

	ZARZĄDZANE PRZEZ GMINĘ MIASTA RADOMIA	zieleńce • zieleń systemu rzecznego • pasów drogowych • zieleń obszarów otwartych (nie uporządkowana) • zieleń przy obiektach użyteczności publicznej • zieleń ogrodów działkowych • zieleń placówek oświatowych • zieleń cmentarzy • zieleń lasów pól synantropijna nie sklasyfikowana W klasyfikacji zabrakło wyodrębnienia zieleni systemu rzecznego znajdującej się w kompetencji Wodociągów Miejskich	(uzasadnienie z pkt. 2)
4.	Str 11,12 (mapy)	Mapy są nieaktualne, nie uwzględniają zlikwidowanej zieleni w miejscu obecnego zbiornika „LIFE" przy ul Olsztyńskiej	**Uwaga uwzględniona:** Mapa zostanie uaktualniona.
5.	Str 13 (mapa nr 3)	Brak naniesionych nr SIM na mapę Radomia, co utrudnia odczytanie kolejnych map 5 i 6	**Uwaga uwzględniona:** Mapa zostanie uzupełniona.
6.	Str 30 „Zdecydowanie lepszym, bardziej ekonomicznym rozwiązaniem jest zastosowanie roślin	Nie wypowiedziano się na temat żywopłotów, które spełniają wiele funkcji np. żywopłot przy ul 11- go Listopada, jako zieleń izolacyjna dla osiedla Gołębiów W pasach drogowych można zastosować także nisko pienne drzewa (głogi). Zieleń okrywowa nie chroni przed hałasem, nie daje cienia, nie ogranicza emisji pyłów, nie urozmaica krajobrazu	**Uwaga nieuwzględniona:** W dokumencie wyartykułowano konieczność wprowadzania różnych elementów i form zieleni (np. żywopłotów, obecnie, ze względów ekonomicznych preferowane są żywopłoty tzw. nieformowane). Optymalnym rozwiązaniem jest komponowanie ze sobą np. żywopłotów i nasadzeń alejowych czy roślin okrywowych (z dostosowaniem doboru gatunkowego do

	zadarniających oraz okrywowych		warunków zarówno siedliskowych jak i przestrzennych). Mylnym jest twierdzenie zawarte w uwadze dotyczące roślin okrywowych. Roślinność zadarniająca nie tylko przyczynia się do tłumienia hałasu, „wyłapuje" pyły komunikacyjne, ale również zwiększa retencję wody.
7.	Str 43 **Za utrzymanie zieleni miejskiej w Radomiu odpowiadają następujące jednostki i wydziały:**	Dodać Wodociągi Miejskie	**Uwaga nieuwzględniona:** (uzasadnienie z pkt. 2)
8.	Str 51 **13.1. STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ**	Uregulowania wymaga sposób podejmowania decyzji Konserwatora Zabytków, obowiązek uzgadniania decyzji mających wpływ na środowisko, z Miejskim Konserwatorem Przyrody	**Uwaga nieuwzględniona:** Urząd Miejski nie może narzucać Mazowieckiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków obowiązku uzgadniania jego autonomicznych decyzji z Miejskim Konserwatorem przyrody.
9.	Str 58 **TABELA NR 18. ŚRODKI FINANSOWANIE**	Należy uzupełnić tabelę o procentowy udział w budżecie wydatków na utrzymanie zieleni. W celu wykazania malejących środków budżetowych na utrzymanie zieleni w mieście, przy jednoczesnym wzroście zadań utrzymania i	**Uwaga uwzględniona:** Tabela zostanie uzupełniona o takie dane.

	PRZEZNACZONE Z BUDŻETU GMINY NA UTRZYMANIE TERENÓW ZIELENI	pielęgnacji zieleni Informacja ta wykaże niewystarczającą ilość środków finansowych i potrzebę szukania rozwiązań obniżających koszty obsługi zieleni. Uchwycenie skali pozwoli lepiej odnieść się do wskaźników i wartościowania usług wykonanych przez lokalne NGO	
10.	Str 61 **TABELA NR 20. ILOŚCIOWE ZESTAWIENIE WYKONANYCH NASADZEŃ**	Potrzeba uzupełniania tabeli o dane dot. zrealizowanej rekompensaty środowiskowej i danych dot. skali zamierania drzew W przypadku brak danych, można dać odesłanie do raportu sporządzonego „zamierania sadzonek drzew" wykonanego w ramach współpracy Radomskich Drzew, Radomian Dla Demokracji i Rozgłośnika Społecznego to bardzo ważna informacja w kontekście podejmowania próby wskaźnikowania efektywności podejmowanych prac pielęgnacyjnych i wypracowania rekomendacji.	**Uwaga nieuwzględniona:** Na tym etapie procedowania projektu PRTZ nie można opierać się na raporcie „zamierania sadzonek drzew" ponieważ stowarzyszenia dopiero pracują nad metodyką takiego monitoringu.
11.	Str 61 po tabeli nr 20	Dodać: Brak monitorowania wykonania rekompensaty środowiskowej, powoduje brak dostatecznej wiedzy w zakresie utrzymania nowych nasadzeń, dokonanych uzupełnień (zrealizowanych w ramach rękojmi). Stąd trudno jest określić skalę utraconych korzyści wynikającej z mierzalności kondycji nowych sadzonek (określenia prawidłowości podjętych działań pielęgnacyjnych)	**Uwaga nieuwzględniona:** Monitoring „kompensacji przyrodniczej" zgodnie z wymogami formalnymi określonymi w poszczególnych decyzjach administracyjnych zezwalających na usuwanie drzew wydawanych przez stosowne organy – prowadzą te organy (Marszałek Województwa Mazowieckiego, Prezydent Miasta, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków).

		Jako działanie zaradcze, powinno się w ramach programu opracować metodologię badań audytu wypadania nowych sadzonek, a zadanie delegować lokalnym organizacjom pozarządowym, które sporządzą raport, na dedykowanym i udostępnionym nieodpłatnie rozwiązani Trudno jest określić ilość drzew, które posadzone, wypadają w wyniku zaniechania pielęgnacji w pierwszych latach adaptacji, bądź zamierają w wyniku stresu klimatycznego. Badanie to pozwoli złapać skalę, oraz dostosować materiał zielony do dynamiki zmian klimatu. Z racji iż ilość osób w referacie zieleni jest niewystarczająca by na bieżąco badać wykonanie rekompensaty, czy dokonywać inspekcji zabiegów pielęgnacyjnych, zasadnym jest delegowania monitoringu organizacjom, które według opracowanej metodologii, sporządzą bieżący raport, na podstawie którego będzie można realizować monity do inwestorów. W ten sposób powinna poprawić się dobór sadzonek. W ten sposób można także monitorować efektywność podjętych zabiegów pielęgnacyjnych i obniżyć koszty związane z realizacją uzupełnień. Powstały materiał poglądowy będzie też przydatny do opracowań realizowanych w ramach prac dyplomowych dyplomantów z SGGW, co będzie bezpośrednio korzystne dla Miasta i	

		wzmocni markę Siła w Precyzji.	
12.	Str 61 w akapicie: **Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi, społecznościami lokalnymi jest wartością dodaną w przypadku ubiegania się o dofinansowanie zewnętrzne, pozyskiwanie grantów**	W miejsce tego dodać to: **… jest wartością dodaną…** na: … **jest wartością premiowaną dodatkowymi punktami …**	**Uwaga nieuwzględniona:** Uwaga stylistyczna, nie odnosi się do kwestii merytorycznych
13.	Str 61 po słowach: **przypadku ubiegania się o dofinansowanie zewnętrzne, pozyskiwanie**	Proponuję dodać: dobra współpraca z zainteresowanymi podmiotami powinna być kontynuowana i animowana przez Referat Ochrony Środowiska. Celowym jest ustanowienie stałego zespołu konsultacyjno-doradczego który przynajmniej raz w roku będzie dokonywał przeglądu realizowanych zadań, oraz powstałych problemów.	**Uwaga nieuwzględniona:** Zasady ewaluacji PRTZ zostały opisane w dokumencie. Powołanie zespołu do oceny realizacji zadań jest zgodne z zapisami PRTZ – nie ma potrzeby szerszego opisywania tego zagadnienia.

	grantów		
14.	Str 61 Analiza SWOT - mocne strony	Aplikacja inwentaryzowania drzew, oraz zaangażowany wolontariat Jest to narzędzie, które można wykorzystać do współpracy mieszkańca z urzędem, z korzyścią dla miasta. Na bazie tego narzędzia można dokonać integracji systemu zarządzania zielenią w mieście co ograniczy obrót wewnętrzny dokumentów, poprawi dostępność do informacji innym wydziałom urzędu, pozwoli tworzyć i opracowywać materiał poglądowy. Pozwoli to również zaprosić do miasta studentów dendrologii, którzy na bazie tego rozwiązania, będą mogli przygotowywać prace, co pozwoli nawiązać współpracę z naukowcami z dziedziny dendrologii i kształtowania zieleni. Także na bazie tego rozwiązania, można prowadzić pracę dydaktyczne, interaktywne gry miejskie, oraz delegować do organizacji pozarządowych zadania opracowania raportów ilościowo-jakościowych, dokonywać inspekcji przy udziale wolontariatu	**Uwaga nieuwzględniona:** Aplikacja, cenna inicjatywa, która „zaktywizowała" mieszkańców, jednak nie wdrożona na tyle, by wymieniać ją w analizie SWOT.
15.	Str 61 Analiza SWOT - słabe strony	• brak edukacji o walorach środowiska miejskiego • brak dokumentu Standardów Pielęgnacji Zieleni w Radomiu • brak informacji, bądź ich niekompletność, o składnikach systemu przyrodniczego miasta • brak wdrożonego informatycznego narzędzia systemu integracji zarządzania zielenią w mieście	**Uwaga uwzględniona częściowo**: - brak zaplecza akademickiego. Pozostałe zapisy są mało istotne w tym miejscu opracowania.

		• brak zaplecza akademickiego, zajmującego się stricte zagadnieniami ochrony środowiska, co skutkuje drenażem kadr.	
16.	Str 63 analiza SWOT -szanse	• Promocja szlaku doliną rzeki Mlecznej, który dzięki inwestycjom zrealizowanym w ramach programu LIFE ma charakter demonstracyjny i posiada walor krajoznawczy i edukacyjny. • Radomska łąka – w ramach zajęć edukacyjnych, warsztatowych skierowanie do młodzieży szkolnej zadań wykonania zielników, w celu uchwycenia zmian zachodzących na lokalnej łące • Rozwój ogrodnictwa społecznego – readaptacyjnego i możliwość pozyskania pracowników do obsługi terenów zielonych, w ramach pomocy postpenitencjarnej finansowanej ze środków Funduszu Sprawiedliwości. • Rozwój ogrodnictwa społecznego rehabilitacyjno - opiekuńczego	**Uwaga nieuwzględniona:** Wymienione działania wpisują się w już wymienione w części A katalogu.
17.	Str 63 analiza SWOT - zagrożenia	• Intensywny rozwój obszarów z roślinnością inwazyjną, w dolinie rzeki Mlecznej • Wpływ ogrodnictwa miejskiego na intensywność rozwoju obszarów zainfekowanych roślinnością inwazyjną • niedoinwestowanie składowiska odpadów zielonych w miejskim przedsiębiorstwie usług komunalnych KOLCZURKA, RDEST, TOPINANBUR, NAWŁOĆ	**Uwaga uwzględniona częściowo:** W zakresie dotyczącym występowania gatunków inwazyjnych. Pozostałe treści wymienione w uwadze nieistotne dla PRTZ lub zbyt szczegółowe. Uwaga o składowisku odpadów nieadekwatna do tematyki PRTZ.

18.	Str 64 **19. KATALOG DZIAŁAŃ....o pozyskanie zewnętrznych środków finansowych, a mieszkańcom - opracowanie projektów do Budżetu Obywatelskiego.**	Po słowach ....opracowanie projektów do Budżetu Obywatelskiego dodać zdanie: **„Katalog działań pozwoli także zidentyfikować możliwe obszary współpracy międzysektorowej"**	**Uwaga uwzględniona:** „Katalog działań identyfikuje możliwe obszary współpracy międzysektorowej"
19.	Str 65 tabela: A14 aplikacja RADOMSKIE DRZEWA	A14.1 Delegowanie zadania monitoringu, audytów zamierania drzew, czy rekompensat środowiskowych. A14.2 Gra miejska „Przytul Drzewo" - inter aktywne rozpoznawanie błędów w systemie bazodanowym przez młodzież szkolną.	**Uwaga nieuwzględniona:** Wpisanie do PRTZ „delegowania zadania monitoringu" będzie możliwe po ustaleniu metodologii i przyjęciu scenariusza postępowania dla takiego audytu. Działanie zaproponowane jako A14.2. wpisuje się w PRTZ i nie wymaga zmiany zapisów.
20.	Str 65 tabela A13 Festiwal Ogrodów	Proponuję by dodatkowo podkreślić specyfikę miejsca zastosować nazwę Festiwal Mlecza Dodać poddziałanie: A13,1 Sympozjon Eco Miasto	**Uwaga nieuwzględniona:** Nazwa „Festiwal Ogrodów" już zakorzenił się w świadomości lokalnej społeczności. Zatem nową proponowaną nazwę można nadać innej akcji ekologicznej. Eco Miasto to nazwa identyfikująca odbywające się od wielu lat wydarzenie o randze ogólnopolskiej.

21.	Str 65 tabela: A15 Ogrody społeczne	A15.1 Rozwój ogrodnictwa społecznego – readaptacji społecznej A15.2 Rozwój zielonej przestrzeni aktywnego seniora, zielone przedszkola, przestrzeń zielonej integracji międzypokoleniowej. A15.3 Rozwój ogrodów społecznych i hortiterapii Ogrodnictwo readaptacji społecznej jest działaniem które może mieć finansowanie ze środków Funduszu Sprawiedliwości. Jest to działanie oczekiwane przez osoby zagrożone bezdomnością i wykluczeniem, osoby opuszczające zakłady penitencjarne , ośrodki szklono opiekuńcze, pieczę zastępczą, zakłady detencji. Do takich ogrodów powinny być delegowane zadania utrzymania skwerów zieleńców dla ZUK-u, MZDiK. Dobrym przykładem takich działań był ogród społeczny prowadzony w latach 2019 do 2021 na terenie XI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica Radomiu, Skwer przy ul Kusocińskiego „Wyspa Ciepła, czy społeczny skwer edukacyjny na Ustroniu	**Uwaga nieuwzględniona:** Pod pojęciem „ogrody społeczne" należy rozumieć szeroką gamę funkcji. Organizatorzy takich miejsc określają w swoich regulaminach na jakiej działalności chcą się skupiać i jakie idee są dla nich priorytetowe - komu będą dedykowane zaproponowane formy aktywności (dla jakich grup mieszkańców – użytkowników). A zatem katalog takich funkcji jest otwarty i Urząd nie może determinować zapisów regulaminów użytkowania czy statutów. Nie ma zatem potrzeby rozszerzania zapisów zawartych już w tabeli. Wszystkie działania tam wymienione mogą być zastosowane synergicznie w ogrodach społecznych. Odnośnie ogrodu utworzonego (zorganizowanego) na terenie XI LO im. Staszica, z naszej wiedzy wynika, że ogród dalej prowadzi swoją działalność i prężnie się rozwija podejmując różne inicjatywy na rzecz mieszkańców i środowiska.
22.	Str 65 tabela: dodać dodatkowe	A17 Spacery dydaktyczne A17,1 Spacery Dendrologiczne,	**Uwaga uwzględniona:** Zaproponowane działania wpisują się w PRTZ. Uwaga zostanie uwzględniona poprzez rozszerzenie zapisu dotyczącego

	podpunkty	A17,2 Spacery Dolinami Rzek, Mleczna z Klimatem, popularyzacja walorów przyrodniczych, plenery fotograficzne nadrzeczne, spacery po LIFE A17,3 Radomskie Zielniki sporządzanie przez młodzież szkolną zielników tematycznych z lokalnych łąk	Działania A7 (w opisie) o spacery dydaktyczne (dendrologiczne, Dolinami Rzek, Mleczna z Klimatem, nadrzeczne plenery fotograficzne, spacery po LIFE). Działanie A1. Zostanie rozszerzone o aktywność polegającą na opracowaniu przez dzieci i młodzież zielników z roślinami.
23.	Str 66 tabela po pozycji B5	B6 mała retencja przez wprowadzenie kanałów biofiltracyjnych B7 zastosowanie przegród w kanałach Istotny element infrastruktury zabezpieczenia przeciw powodziowego	**Uwaga nieuwzględniona:** Uwaga zbyt ogólna.
24.	Str 66 tabela po pozycji D6	D7 Powołanie zespołu konsultacyjno-doradczego przy referacie Ochrony Środowiska. By poprawić komunikację między Referatem a organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze, by na bieżąco konsultować dokumenty ramowe.	**Uwaga uwzględniona:** Takie działanie wpisuje się w Katalog –działanie A1 pod propozycją roboczej nazwy „z Liścia" – zespół podejmujący rozmowy i działania na rzecz szeroko rozumianej przyrody. Zapis w opisie zostanie rozszerzony dla lepszej identyfikacji przedsięwzięcia (czytelności).
25.	Str 67 Stworzenie Listy Partnerów (Ludzie i Środowisko - Centrum Integracji na	Wymaga wyjaśnienia co ten zapis oznacza?	jw.

	rzecz środowiska „Z Liścia") oraz pakietów sponsorskich.		
26.	Str 68 „DRUGIE ŻYCIE CHOINKI"	Większość choinek sprzedawanych jako świąteczne ozdoby pochodzą z farm, na których materiał jest specjalnie przygotowany. Choinki nie będą się nadawały do wsadzenia w przestrzeni miejskiej i mogą być wykorzystane tylko na zrębki.	**Uwaga nieuwzględniona:** Miasta takie jak: Kraków, Poznań z powodzeniem realizują to zadanie. Rośliny dostępne na rynku, w które zaopatrują się mieszkańcy na święta pochodzą z różnych źródeł: szkółek, lasu i różnią się od siebie nie tylko parametrami wielkościowymi ale i jakościowymi. Oczywiście nie bierzemy pod uwagę do nasadzeń drzew które zostały pozbawione systemów korzeniowych bądź ich części (takie drzewka nie będą spełniały swojej roli w nasadzeniach). Iglaki, które nie zostaną posadzone, będą przetworzone na zrębki i wykorzystane jako ściółka po przekompostowaniu. Najważniejsze jest jednak , by nie stały się odpadem zalegającym w okolicach śmietników osiedlowych.
27.	Str 78 Zielone dachy	Dodać akapit: mogą i powinny być zastosowane na obiektach małej architektury (np. na garażach) Przy ul Broni, wykorzystanie różnicy terenu i położenie zieleni na dachach garaży istotnie poprawiło by estetykę wewnątrz osiedlową. Taki dach można by było wykorzystać jako przestrzeń ogrodową.	**Uwaga nieuwzględniona:** Nie ma konieczności wymieniania w treści dokumentu lokalizacji „zielonych dachów". Przy ul. Broni garaże nie spełniają technicznych wymogów, by można było urządzić bezpieczny zielony dach (nawet „ekstensywny"). Garaże zlokalizowane w tym miejscu stanowią własność prywatną.
28.	Str 84	Aplikacja Radomskie Drzewa, dzięki nawiązanej	**Uwaga nieuwzględniona:**

	Drzewa - najważniejszy element błękitno zielonej infrastruktury, po słowach: ...kwoty pieniężne, które „zarabiają" drzewa dla miasta.	współpracy z naukowcami z SGGW udostępnia użytkownikowi, po wprowadzeniu danych, możliwość automatycznego obliczenia wartości odtworzeniowej drzewa. Jest to wartość przybliżona i nie jest to wartość świadczonych usług eko systemowych, (chociaż komponent algorytmu dokonuje waloryzacji obiektu, także uwzględniając stanowisko na jakim się drzewo znajduje. Jest to innowacja która spełnia walor edukacyjny, poznawczy, o której warto wspomnieć w dokumencie.	Nie ma potrzeby rozszerzania zapisu w tym punkcie dokumentu. W PRTZ znajduje się wystarczająca informacja o Aplikacji Radomskie Drzewa.
29.	Str 85 A 9 Zieleń łączy pokolenia	Dodać akapit: Wykorzystując potencjał ogrodów społecznych, na przestrzeniach ogrodowych powinno się prowadzić działania animacyjne dla seniorów, tworzenie zielone przestrzenie aktywnego seniora, który mógłby mieć własną rabatę. Istotnym potencjałem w mieście przedszkole leśne smyki. To przestrzeń na której można też zaprosić seniorów do zabawy z dziećmi. Powinno się wprowadzić ogrody na których można by prowadzić fototerapię.	**Uwaga nieuwzględniona:** Jak w pkt 15.21 Te aktywności wpisują się w wymienione w projekcie dokumentu.
30.	Str 85 A10 Sadzenie na Życzenie	Doprecyzowania wymaga o rola miasta w przygotowaniu dedykowanych terenów, oraz doboru gatunkowego (koordynacji nasadzeń). Określić stosunek A10 do A12 (Sadzenie na życzenie, do Drzewo dla każdego) wydaje się pomysły są podobne i wymagają połączenia	**Uwaga nieuwzględniona:** Działania zostały opisane. Są podobne, ale nie tożsame.

31.	Str 86 A11 Zielona Skrzynka	Adres poczty elektronicznej, powinien znajdować się na serwerze UM, być przypisany do Konserwatora Przyrody	**Uwaga nieuwzględniona:** Adres poczty elektronicznej dedykowanej temu działaniu będzie znajdował się na serwerze UM.
32.	Str 86 A13. FESTIWAL OGRODÓW	Doceniona została rola Zielonej Akcji jako organizatora, ale pominięta została rola Miejskiego Ośrodka Kultury Amfiteatr. Która powinna być zaznaczona rola Amfiteatru pracującego we współpracy ...	**Uwaga nieuwzględniona:** W organizację wydarzenia było zaangażowanych wiele jednostek i organizacji. PRTZ nie jest miejscem by wymieniać wszystkich.
33.	Str 86 dodać A13	Skwer Edukacyjny(rodzimych odmian drzew) przyszkolny przy ul Olsztyńskiej na terenie nieużywanego boiska, na wysokości zbiornika LIFE	**Uwaga nieuwzględniona:** Wszystkie przyszkolne tereny zieleni powinny mieć charakter ogrodów dydaktycznych. Szkoła przy ul. Olsztyńskiej została wymieniona w projekcie PRTZ.
34.	Str 87 **A14. APLIKACJA „RADOMSKIE DRZEWA"**	Dodać do ogólnej informacji: Aplikacja, jest narzędziem przygotowanym dla urzędu miejskiego, wolontariuszy, organizacji pozarządowych, studentów z różnych ośrodków akademickich w całej Polsce i może być narzędziem sporządzania opracowań, raportów. Może stanowić potencjał integracji systemu zarządzania zielenią w mieście, a jako innowacja jest narzędziem pozytywnie wpływającym na wizerunek miasta i wspierające markę Siła w Precyzji. Na bazie aplikacji możliwe jest raportowanie realizacji rekompensaty środowiskowej i rejestracji darczyńców drzew. Można ją wykorzystać jako walor edukacji interaktywnej przez zaproponowanie młodzieży	**Uwaga nieuwzględniona:** Aplikacja Radomskie Drzewa została opisana w projekcie PRTZ w sposób wystarczający, dostosowany do przyjętej konwencji i zamysłu zespołu autorskiego.

		szkolnej, gry miejskiej, polegającej na wyszukaniu błędów w rejestrach.	
35.	Str 87 **A15. OGRODY SPOŁECZNE**	Dodać do opisu iż pożądane jest by ogrody społeczne pełniły dodatkowo funkcję: • Przestrzeni aktywnego seniora • funkcję terapeutyczne, readaptacji społecznej. Podkreślić trzeba pewną innowację jaką wprowadzono na ogrodzie społecznym w Radomiu, przy ul 11 go listopada. Ogród pełnił funkcję rehabilitacji społecznej osób dysfunkcyjnych społecznie (zagrożonych bezdomnością) Ogród był zapleczem organizacyjnym dla działań pielęgnacyjnych podejmowanych na skwerze przy ulicy Kusocińskiego (na przestrzeni zrealizowanej zieleni w ramach projektu „Likwidacji Wyspy Ciepła"). Na podstawie kontraktu podpisanego w Siedzibie Miejskiego Konserwatora Przyrody w Radomiu, ze MZDiK, Stowarzyszenie Zielona Akcja zobowiązało się utrzymać na zadanym skwerze porządek i zaopiekować się zielenią, bezterminowo. Do tych prac Stowarzyszenie angażowało osoby z obszaru zagrożenia wykluczeniem społecznym. Jedna osoba, w ramach opieki postpenitencjarnej, na skwerze zaliczyła 20 godzin pracy. W zapisie nie uchwycono innej specyfiki ogrodowej, Ogród społeczny podany jako przykład, do marca 2022 pełnił funkcje terapeutyczną, readaptacji społecznej. Była to	**Uwaga nieuwzględniona:** PRTZ nie jest dokumentem poświęconym wyłącznie ogrodom społecznym. PRTZ nie może determinować sposobu organizacji ogrodów społecznych, ich funkcji i sposobu wykorzystania. Ogrody społeczne mogą być przestrzeniami do realizacji szeregu różnorodnych działań, nieograniczonej gamy aktywności uwzględniających potrzeby lokalnych społeczności. Spektrum działalności prowadzonej w ogrodzie zależy tylko i wyłącznie od założycieli - organizatorów i mieszkańców. Cele, założenia, sposób korzystania powinny zostać ujęte w formie regulaminu, statutu, który będzie jasno określał zasady korzystania z terenu. Ideą PRTZ nie było opisanie wszystkich możliwości czy funkcji . Z korespondencji będącej w posiadaniu MZDiK wynika, że okres gwarancji - pielęgnacji, którą objęty był skwer przez stronę społeczną (przez Stowarzyszenie) upłynie wiosną tego roku.

		pewna innowacja, która bardzo dobrze się sprawdziła i która powinna być kontynuowana. Taki model delegowania zadań utrzymania skwerów do lokalnych ogrodów społecznych readaptacyjnych, pozwoli istotnie obniżyć koszty utrzymania zieleni w mieście, a przy tej okazji spełniona zostanie misja opieki postpenitencjarnej. Do utrzymywania skwerów na analogicznej zasadzie można angażować osoby odbywające karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, osoby opuszczające zakłady detencji szpitalnej, osoby z diagnozą, w pewnych warunkach osoby opuszczające pieczę zastępczą. Dla takich podmiotów prowadzenie ogrodów w takich warunkach otwiera nowe możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania z Funduszu Sprawiedliwości.	
36.	Strona 89 B1 Zielony Pierścień z Sięgaczami	B1 Proponowany sięgacz- korytarz zieleni: Od zbiornika LIFE Olsztyńska przez projektowaną trasę NS, przejściem pod torami kolejowymi, dalej wzdłuż torów na Warszawę do ulicy Dalekiej, ulicą Daleką w kierunku wschodnim do cmentarza żydowskiego. Sięgacz ten umożliwi powrót z cmentarza żydowskiego ulicą Towarową a następnie wzdłuż ulicy Kozienickiej do stacji PKP Radom Gołębiów i pętli autobusowej na Gołębiowie. Charakter pieszo-rowerowy. Edukacyjny. B2 proponowany korytarz zieleni - sięgacz: doliną Strumienia Gołębiowskiego, przez ul. Rybną, tereny zieleni wzdłuż ul. Mierzejewskiego, tereny zieleni wzdłuż ogrodów działkowych, za Komendą Wojewódzką Policji, do Parku Gołębiów.	**Uwaga nieuwzględniona.** Zarówno Studium jak i PRTZ nie stoi w sprzeczności z koncepcją wyznaczenia korytarza o zaproponowanym przebiegu w formie szlaku pieszo rowerowego z akcentem na funkcję turystyczną i nie ma konieczności dodatkowych wpisów w projekcie dokumentu. Przedstawiony przebieg, nie wpisuje się w koncepcję Zielonego pierścienia w rozumieniu w interpretacji przyjętej w PRTZ. (dodatkowe wyjaśnienia: patrz odp. pkt. 40 i 41)

		Program nie dostrzega istniejących już możliwości utworzenia korytarzy zielonych - sięgaczy, które wymagają niezwłocznej ochrony i rozwoju w sytuacji postępującej urbanizacji. Wszystkie, zielone doliny rzeczne, powinny pozostać kanałami przewietrzenia miasta, pełnić funkcję kanałów migracji, oraz funkcje siedliskowe dla zwierząt. Wokół nich powinien rozwijać się system przyrodniczy miasta. Wielkie działania inwestycyjne na terenach dolinnych, powinny być prowadzone w warunkach nadzoru społecznego, na zasadach konsultacji społecznych, oraz pod nadzorem projektantów i przyrodników	
37.	Str 93 tabela nr 22 **Lp./QGIS** 8/8 w kolumnie: **Proponowane działania**	Dodać: wykonać przegrody spiętrzenia poprawiając retencję w kanale pomiędzy oczkami wody, Na skwerze edukacyjnym, powinny się pojawić tabliczki przy drzewach identyfikujące je, stanowiące walor edukacyjny.	**Uwaga uwzględniona częściowo:** Nie przewiduje się wykonania piętrzenia w kanale. Tabliczki identyfikujące drzewa zostaną wykonane i zamontowane.
38.	Str 134 **B4.5. MAŁA ARCHITEKTURA**	Treść uzupełnić o akapit: Mała architektura powinna być w sposób naturalny wkomponowana w krajobraz, i uwzględniać w miarę szeroko rozwiązania BZI. Mogą to być między blokowe obszary zabetonowane, które można wykorzystać na ogrodnictwo miejskie przykład przestrzeń między blokami przy ul Kanałowej10/12 (załączam Fot,1, bądź) można wykorzystując różnicę w terenie, zagospodarować dachy garaży małą oranżerią i tu przykładem może być osiedle	**Uwaga nieuwzględniona:** Co do zasady, elementy małej architektury powinny być zawsze planowane zgodnie ze sztuką kształtowania krajobrazu, przy uwzględnieniu potrzeb mieszkańców oraz możliwości technicznych i formalnych (ul. Kanałowa – teren prywatny, Planty ul. Broni – garaże należą do osób fizycznych).

		Planty, ul Broni. (Załączam Fot ,2)	
39.	str 141 **B5. NOWE TERENY ZIELENI**	Powinno się przemyśleć wprowadzenie wskaźnika terenów zielonych, którym można by operować przy wydawaniu zezwoleń budowlanych. Inwestor, który chce podjąć inwestycję na terenie otwartym przyrodniczym, powinien ubytek terenu zielonego zrekompensować w innym miejscu, tak by bilans wskaźnika nie ulegał istotnym wahaniom. W mieście, w którym systematycznie ubywa mieszkańców od 2002 roku (w którym mieszkańców miasta było 232 000), obecnie jest 207 000) W tym czasie powierzchnia miasta uległa powiększeniu. To wskazuje asymetryczność rozwoju ośrodka miejskiego. Rozwój jest niedostosowany do zapotrzebowania, stąd w centrum pojawiają się całe obszary powierzchni zdegradowanych, a rozwija się suburbia.	**Uwaga nieuwzględniona:** Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa to Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego określają wskaźniki terenów czynnych biologicznie, zieleni. Jeżeli dla danej części miasta nie zostały uchwalone takie plany, kwestie te regulowane są w decyzjach o warunkach zabudowy.
40.	str 141 **B5. NOWE TERENY ZIELENI**	W B5 , Proponujemy dodać do szkieletu przyrodniczego miasta, dolinę Potoku Północnego, łączącego zieleń parku Jacka Malczewskiego, „Zegara Słonecznego", Aleja Kołakowskiego, Park Leśniczówka, LIFE Olsztyńska, z sięgaczem do Cmentarza Żydowskiego Osiedle nad Potokiem zostało pozbawione przez Gminę wielu hektarów dzikiej zieleni rosnącej pomiędzy Olsztyńską a torami na Warszawę, bez jakiejkolwiek zielonej rekompensaty. Jednym z negatywnych skutków, oprócz pogorszenia jakości powietrza, wybetonowania kratownicami	**Uwaga nieuwzględniona:** Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radom, uchwalonym uchwałą nr 221/99 Rady Miejskiej w Radomiu z dn. 29.12.1999 r. z późn. zm., powiązanie korytarza ekologicznego doliny Potoku Północnego z parkiem im. J. Malczewskiego możliwe jest poprzez wyznaczenie terenów zieleni urządzonej oraz ciągi piesze i rowerowe obudowane zielenią, co zostało uwzględnione w PRTZ. Utworzenie szlaku turystycznego wokół Cmentarza Żydowskiego jest możliwe bez wprowadzania zmian w PRTZ przez tereny wyznaczone w obowiązującym miejscowym planie

		parkingu w miejsce bujnej zieleni, jest wzrost hałasu od linii kolejowej. Dodatkowo planowana jest przez UM w tym miejscu trasa NS z emisją hałasu i spalin. Konieczne jest przywrócenie zieleni tam gdzie to możliwe, ale nie okrywowej, tylko o znaczącym charakterze. Działania na tym terenie powinny zostać przyspieszone w stosunku do przewidzianego w programie harmonogramu, ponieważ to Gmina zlikwidowała tereny zielone, więc Gmina powinna je niezwłocznie zrekompensować mieszkańcom. Działania na tym terenie powinny mieć kompleksowy charakter. I zostać zrealizowane terminie „I" .Pozytywnie należy ocenić działania zaplanowane na tym terenie opisane w tabelach 27 (8/93, 14,15),28(76), 29 (13/62,22/76) i 30 (6) Proponujemy: - przywrócić drzewa w pasie przydrożnym przy ul. Olsztyńskiej od strony LIFE wycięte w trakcie budowy zbiornika, Wymienić uschnięte drzewa wzdłuż Olsztyńskiej, - zlikwidować zupełnie zbędną część parkingu przy zbiorniku (230/25 i 230/26, 133/10,129/17, 131/8) i przeznaczyć teren na zagajnik brzozowy, przełamujący poziome linie w krajobrazie(linie kolejowe, nasyp kolejowy, trasa NS, potok, zbiornik wodny, zabudowania garaży, ul. Olsztyńska). - ukryć w zieleni garaże od ul. Olsztyńskiej z obu stron zbiornika, zaproponować właścicielom garaży podjęcie przez nich działań polegające na	zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru ograniczonego ulicami: Kozienicką i Wojska Polskiego oraz torami PKP – I etap (uchwała nr 891/2006 Rady Miejskiej w Radomiu z dn. 16.10.2006 r.), ustalone jako tereny strefy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej MN/U z dopuszczalną zielenią urządzoną ogólnodostępną. Praktycznie wszystkie wymienione w uwadze lokalizacje zostały ujęte w koncepcji „zielonego pierścienia" przedstawionego w PRTZ. W związku z koniecznością budowy zbiornika przeciwpowodziowego miasto pozyskało tereny należące do osób fizycznych, które były zaklasyfikowane jako użytek: łąki. Zgodnie z opisem zawartym w Projekcie zagospodarowania tereny te były „silnie zniekształcone i zdegradowane działalnością człowieka, z licznymi dołami, stanowiącymi swoiste składowisko różnorodnych odpadów: gruz, śmieci." W ramach uzyskanych decyzji administracyjnych nie nałożono na inwestora obowiązku kompensacji przyrodniczej. Rozebranie utwardzenia nie jest możliwe. Stanowi ono plac manewrowy, umożliwiający m.in. dojazd jednostkom Straży Pożarnej, do wykonanego na ich polecenie punktu czerpania wody. Zgodnie z założeniami projektu jest to również miejsce przeznaczone na deponowanie osadów ze zbiornika, które będą cyklicznie usuwane z części sedymentacyjnej, co jest wskazane w zasadach eksploatacji zbiornika. Plac ten stanowi element zrealizowanej w ramach Projektu LIFE inwestycji i nie może być zmieniany w okresie trwałości projektu. Ponadto, z uwagi na projektowany kolejny zbiornik na Potoku Północnym (zbiornik Rutka), zlokalizowany w tzw. międzytorzu (pomiędzy liniami kolejowymi Nr 8 i nr 12) utwardzony teren będzie mógł w przyszłości być w części wykorzystany jako zaplecze tego zbiornika, poprzez ciąg pieszo rowerowy pod torami kolejowymi,

		zielonych elewacjach (ogrody wertykalne) i zielonych dachach na wzór zielonych przystanków/wiat. Dodatkowo odizolować zespoły garaży od strony Olsztyńskiej i od strony zbiornika pnączami na stelażach, takimi jak przy ul. Pallotyńskiej	zaprojektowany jako dostęp do powyższego zbiornika. Dla drugiego zbiornika została opracowana koncepcja i planowane są dalsze prace projektowe. Z uwagi na plany budowy kolejnego etapu trasy N-S, wszelkie zamierzenia oraz ich rozplanowanie w czasie powinno uwzględniać tę inwestycję. Kwestię dotyczącą zastosowania roślin okrywowych (zadarniających) omówiono w pkt. 156...Zieleń okrywowa jest jedną z form do zastosowania samodzielnie, bądź w różnych konfiguracjach z innymi np. alejami czy żywopłotami. Przebudowa – odtworzenie drzewostanu – nasadzenia uzupełniające przy ul. Olsztyńskiej zostały przewidziane w PRTZ. Garaże przy ul. Olsztyńskiej należą do osób fizycznych, a ich konstrukcje nie spełniają wymogów technicznych do zastosowania na zielone dachy.
41.	Str. 141 B5. NOWE TERENY ZIELENI	W B5 , Proponujemy dodać: Do szkieletu przyrodniczego miasta, dolinę Strumienia Gołębiowskiego poprowadzoną, przez ul. Rybną, tereny zieleni wzdłuż ul. Mierzejewskiego, tereny zieleni wzdłuż ogrodów działkowych, za Komendą wojewódzką Policji, do Parku Gołębiów	**Uwaga nieuwzględniona:** Z analiz przeprowadzonych przez MPU wynika, że dolina ta nie przebiega przez ul. Rybną i tereny zieleni wzdłuż ul. Mierzejewskiego. Dolina strumienia Gołębiowskiego, na odcinku od ul. Chrobrego do ul. Warszawskiej i dalej do doliny rzeki Mlecznej przebiega na terenach otwartych na południe od zabudowy Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego, przez obszar Automobilklub Radomski.

42.	Str. 142 W ramach Parku Kulturowego Stary Radom planuje się następujące działania:	Dodać akapit: wszelkie działania powinny uwzględniać zachowanie użytku ekologicznego bagna znajdującego się na Piotrówce. Powinien zostać zachowana naturalistyczna forma założenia parkowego, z terenami zaniechanymi, z wyeksponowaniem rumoszu drzewnego.	**Uwaga nieuwzględniona:** W obszarze Parku Kulturowego Stary Radom nie ma ustanowionego użytku ekologicznego. W projekcie PRTZ wskazuje się utworzenie nowych użytków: „Wierzbina" i „Mokradła na Piotrówce". Jedyny w Radomiu użytek ekologiczny - Bagno (UTM EB19) znajduje się w północno - wschodniej części miasta Radomia na obszarze Rajca Szlacheckiego (obręb geodezyjny Gołębiów).
43.	A8	Aktywnego seniora, hortiterapii	**Uwaga nieuwzględniona:** Brak uszczegółowienia uniemożliwia odniesienie się do uwagi. Przy działaniu A8 jest już zapisane inne działanie.
44.	A9	Fotopułapki	**Uwaga nieuwzględniona:** Brak uszczegółowienia uniemożliwia odniesienie się do uwagi. Przy działaniu A9 jest już zapisane inne działanie.
45.	Str 181 **21. WDRAŻANIE PROGRAMU ROZOJU TERENÓW ZIELENI**	**Dodać akapit: W ramach wdrażania PRTZ, przy wydz Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego. Powinien powstać zespół problemowy, współpracy międzysektorowej, który przynajmniej raz w roku dokona przeglądu założeń programu, i przyjmie raport cząstkowego wykonania PRTZ** Zarządzanie (wg Kotarbińskiego) jest zbiorem funkcji (planowanie, dobranie środków, wdrażanie, i monitorowanie efektów).	**Uwaga nieuwzględniona:** Projekt PRTZ zakłada włączenie (na każdym etapie wdrażania) zarówno mieszkańców jak i zainteresowane podmioty. „Realizacja działań przyjętych w Programie rozwoju terenów zieleni będzie monitorowana. Dane zebrane w wyniku monitoringu posłużą nie tylko do oceny postępu prac w ramach PRTZ, ale będą źródłem informacji z wykonania zarówno Strategii Rozwoju Miasta, jak i Planu Adaptacji do zmian klimatu. Ocena postępu będzie monitorowana po każdym roku realizacji

		Monitorowanie efektów jest zaś związane z obiektywizacją wiedzy i bieżącym korygowaniem działa. Stąd cenną wartością dodaną programu będzie, przynajmniej raz w roku dokonywanie przeglądu podjętych działań, tak by w warunkach debaty między sektorowej wypracowywać dalsze rekomendacje.	w wyznaczonym przedziale czasowym I, II, III do końca lutego następnego roku, w celu podjęcia ewentualnych działań zaradczych. W tym celu zobowiązuje się podmioty odpowiedzialne i realizujące zdania do przedkładania takich informacji w formie tabelarycznej i opisowej (według wzoru zamieszczonego w PRTZ)." Powołanie grupy dyskusyjnej przewidziano w działaniu A1.
46.	Str182 tabela nr 33 **A - INTEGRACYJNO - EDUKACYJNE**	W źródłach finansowania dodać ogrodnictwo społeczne finansowane z funduszy celowych (Fundusz Sprawiedliwości) Fundusze pozyskane w ramach partnerstw Np na readaptację społeczną, w ramach współpracy NGO (Ogrodników miejskich) z UM (ZUK, MZDiK) można aplikować o środki z Funduszu Sprawiedliwości	**Uwaga nieuwzględniona:** Beneficjentem Funduszu Sprawiedliwości mogą być jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje.
47.	Str 182 **21.4.** **KOSZTY WDROŻENIA PROGRAMU**	Dodać: Koszt utrzymania serwera i serwisu , HTTPS:/drzewa.radom.pl to koszt około 2500 zł. Oszacować można także delegowane zadania opracowania audytu rekompensaty i zamierania sadzonek drzew. Spacery edukacyjne doliną rzeki mlecznej „Mleczna z Klimatem", zielniki, spacery po LIFE, czy spacery z dendrologiem, można oszacować na wartość od 1400 do 3200 za spacer)	**Uwaga nieuwzględniona:** Z rozmów prowadzonych ze stowarzyszeniami wynika, że „audyt zamierania drzew" miałby być wykonany w ramach wolontariatu. Z uwagi na niestabilną, zmienną sytuację finansową szacowanie (nawet w przybliżeniu) mija się z celem.

48.	Str 184 tabela **35. WSKAŹNIKI REALIZACJI - OSIAGNIĘTE WARTOŚCI** pod wierszem Aplikacja RADOMSKIE DRZEWA	Dodać pozycję ilość: 1. sporządzonych raportów zamierania drzew, opracowanych rekomendacji, ilość, 2. przeprowadzonych akcji Przytulania Drzew, (ilość zaangażowanych osób w akcję) 3. ilość zaangażowanych wolontariuszy,	**Uwaga uwzględniona częściowo:** Ad1. Zaproponowany wskaźnik wpisuje się w już wymieniony w tabeli 35: „Inwentaryzacja roślin - ilość inwentaryzacji" ale rozszerzymy ten zapis o „ilość raportów o stanie drzew" . Ad2. Rozszerzymy zapis wskaźnika w punkcie dotyczącym EDUklima – „Ilość szkoleń, prelekcji, akcji ekologicznych", Ad3. Przy Aplikacji „RADOMSKIE DRZEWA" dodamy wskaźnik: „liczba zaangażowanych wolontariuszy"
49.	Str 184 tabela 35 **WSKAŹNIKI REALIZACJI - OSIAGNIĘTE WARTOŚCI** **Ogrody Społeczne**	Dodać wskaźnik: • ilość osób zaangażowanych na ogrodach społecznych • ilość osób objętych readaptacją społeczną i wsparciem terapeutycznym • ilość osób objętych opieką postpenitencjarną, osób z obszarów zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezdomnością które znalazły zatrudnienie w obszarze utrzymania zieleni.	**Uwaga nieuwzględniona:** Nie jest możliwe przyjęcie takich wskaźników, ponieważ to organizatorzy- inicjatorzy ogrodów społecznych określają w swoich regulaminach jakie zadania, cele będą realizować, jakie grupy użytkowników będą adresatami ogrodów. To są kwestie, których nie możemy narzucać w PRTZ. A zatem wskazanie takich wskaźników monitoringu może być zapisem „niemiarodajnym".
50.	Str 186 tabela 35 **WSKAŹNIKI REALIZACJI - OSIAGNIĘTE WARTOŚCI**	Ilość spotkań zespołu konsultacyjnego i wypracowanych rekomendacji w ramach monitoringu porealizacyjnego UM + NGO	**Uwaga nieuwzględniona:** Ilość spotkań i wydanych „rekomendacji" nie jest wskaźnikiem obrazującym stopień zaawansowania (postępu) wdrażania.

	FORMALNO - ORGANIZACYJNE		
51.	Str 186 tabela 35 **WSKAŹNIKI REALIZACJI - OSIAGNIĘTE WARTOŚCI** **FORMALNO - ORGANIZACYJNE**	Ilość osób które udało się złapać w wyniku zastosowania fotopułapek UM	**Uwaga nieuwzględniona:** Ilość „złapanych na gorącym uczynku" osób nie jest dobrym wskaźnikiem planowanych efektów...szeroko pojętej edukacji ekologicznej.
52.	Str 180 D6 **INWENTARYZACJE I PLANY GOSPODARKI DRZEWOSTANEM**	Ważnym aspektem podejmowanych działań jest monitoring po inwestycyjny przez okres rękojmi. Działania monitorujące można delegować do organizacji pozarządowych, które w ramach wolontariatu, wykonają audyt ilościowo jakościowy posadzonego zadrzewienia.	**Uwaga częściowo uwzględniona:** PRTZ zostanie rozszerzony o działanie polegające na monitoringu nasadzeń („raporty").
16.1		Z racji, że od wielu lat, nasz zespół interesuje się ochroną przyrodniczych zasobów miasta Radomia, oraz że przedłożony od konsultacji dokument był przez nas oczekiwany, z uwagą zapoznaliśmy się z programem i spełnia ów oczekiwania. Zaproponowaliśmy jednak liczne uwagi które, mamy nadzieję, będą merytoryczne i na tyle istotne, że uwzględnione. (odwzorowanie treści z pisma stanowi załącznik nr 3.2 do sprawozdania)	Do powyższej uwagi odniesiono się w punktach powyżej.

radom
siła w precyzji